

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra řízení

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Investiční životní pojištění a jeho strategie investování

Vedoucí diplomové práce

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová

Autor práce

Bc. Jakub Hálek

2012

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jakub HÁLEK**
Osobní číslo: **E09800**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Investiční životní pojištění a jeho strategie investování**
Zadávací katedra: **Katedra řízení**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce bude zanalyzování konkrétních podmínek na trhu s investičním životním pojištěním v České republice.

Metodický postup:

Diplomová práce je zaměřena na služby v rámci investičního životního pojištění a strategickém uvažování při jejich volbě. Komparována bude situace na trhu v České republice z hlediska ekonomické výnosnosti, časové hodnoty peněz a hodnoty pro klienta. V rámci řešení práce autor provede analýzu jednotlivých produktů aktuálně nabízených na trhu na bázi údajů z veřejně přístupných databází a na základě výstupů z řízených rozhovorů s jednotlivými analytiky sledovaných pojišťoven. V práci budou použity analytické metody historické, logické a komparační s využitím analýzy statistických údajů. Výstupem práce bude nalezení optimálních produktů pro konkrétní modelové případy.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Cíle a metodika, 3. Literární přehled, 4. Řešení problematiky, 5. Provedení analýzy, 6. Návrhová část, 7. Závěr, 8. Resumé, 9. Použitá literatura, 10. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah pracovní zprávy: 60 - 70

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

JANEČKOVÁ, L., VAŠTÍKOVÁ, M. : *Marketing služeb*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. 180s., ISBN 80-7169-995-0

KOTLER, P. - KELLER, K. L.: *Marketing Management*. Prentice Hall; 12 edition. 816 s. ISBN: 978-0131457577

PARMOVÁ, D.: *Řízení služeb: přednášky*. 1.vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Zemědělská fakulta, 2004. 96 s., ISBN 80-7040-673-9

PAYNE, A.: *Marketing služeb*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 1996. 248 s., ISBN 80-7169-276-X

SPÁČIL, A.: *Péče o zákazníky: co od nás zákazník očekává a jak dosáhnout jeho spokojenosti*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. 116s., ISBN 80-247-0514-1

STORBACKA, K., LEHTINEN, J.: *Řízení vztahů se zákazníky*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 168 s., ISBN 80-7169-813-X

Čámský, F.: *Pojistná matematika v životním a neživotním pojištění*. 2004. vyd. Brno : Vydavatelství MU, Brno-Kraví hora, 2005. 153 s. ISBN 80-210-3385-1.

Ducháčková, E.: *Pojištění a pojišťovnictví*. Ekopress Praha 2009. Vydání: 3. ISBN: 978-80-86929-51-4.

Bankovníctví (časopis)

www.finance.cz

Vedoucí diplomové práce: Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová

Katedra řízení

Datum zadání diplomové práce: 4. ledna 2010

Termín odevzdání diplomové práce: 16. dubna 2011

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc., prof.h.c.

děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
L.S.
Studentská 13 (23)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 11. března 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s §47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponenta práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 31. srpna 2012

.....

Bc. Jakub Hálek

Poděkování

Touto cestou děkuji doc. Dr. Ing. Dagmar Škodové Parmové za poskytnuté konzultace, návrhy a odborné rady při vypracování diplomové práce.

OBSAH

1	Úvod	3
2	Literární rešerše	5
2.1	Historie pojišťovnictví ve světě	5
2.2.	Vývoj pojišťovnictví v ČR	6
2.3	Pojem pojištění	8
2.4	Legislativa v pojišťovnictví	9
2.5	Členění pojištění	11
2.6	Vybraná pojistná terminologie	13
2.7	Životní pojištění	16
2.7.1	Základní podoby životního pojištění	17
2.7.2	Odvětví životního pojištění	20
2.7.3	Význam životního pojištění v ekonomice	21
3	Metodika a cíle	23
4	Charakteristika pojistného trhu Evropské unie a České republiky	25
4.1	Životní pojištění v ČR	25
4.2	Životní pojištění v EU	29
5	Produkt investičního životního pojištění	32
5.1	Daňové výhody investičního životního pojištění	33
5.2	Investování prostřednictvím IŽP	35
6	Komparace vybraných produktů IŽP	37
6.1	Představení vybraných pojišťoven	37
6.1.1	Pojišťovna České spořitelny a.s.	37
6.1.2	Kooperativa pojišťovna a.s.	38
6.1.3	Generali Pojišťovna a.s.	38
6.1.4	Uniqa pojišťovna a.s.	39
6.2	Vlastnosti produktů IŽP vybraných pojišťoven	40
6.3	Charakteristika vybraných investičních strategií	44

6.3.1	Pojišťovna České spořitelny a.s. – ESPA Stock Europe – Active	44
6.3.2	Kooperativa pojišťovna a.s. – Conseq Active Invest	45
6.3.3	Generali Pojišťovna a.s. – Euro Equities Opportunity C	47
6.3.4	Uniqa pojišťovna a.s. – Investiční program Equity.....	48
6.4	Srovnání vybraných produktů IŽP	49
6.4.1	Maximální pojistné částky vybraných pojišťoven	50
6.4.2	Rizikové sazby pojistného vybraných pojišťoven.....	52
6.4.3	Kapitálová hodnota při investování prostřednictvím IŽP	54
6.4.4	Modelové příklady pro konkrétní životní situace.....	59
7	Diskuse	63
8	Závěr	65
9	Summary	67
10	Přehled použité literatury	69
11	Seznam tabulek a grafů	72

1 Úvod

Člověk byl od pradávna provázen množstvím nejrůznějších rizik. Tato rizika, ať už představovala menší, či větší hrozbu, byla vždy nepříjemnou a nedílnou součástí jeho existence. Snaha zmírnit tato rizika a kompenzovat z nich plynoucí ztráty vedla ke vzniku a vývoji pojištění až do podoby, ve které se s ní setkáváme dnes. Počátky pojištění nebyly s dnešní nabídkou pojistných produktů příliš totožné. Avšak důvod sjednání pojištění, kterým je určitá finanční kompenzace negativních dopadů nahodilé či nepředvídatelné situace, vždy byl a zůstal až do dnešní doby stále stejný. Podstatou pojištění se nerozumí eliminace rizik jako takových, ale zmírnění vzniklých negativních důsledků v podobě finanční podpory. Struktura rizik se z hlediska jejich množství příliš nemění, ale míra konkrétního rizika je u každého jednotlivce odlišná. Z tohoto důvodu se nabídka pojišťoven rozrůstá, vyvíjí a přizpůsobuje stále novým požadavkům. Inovaci pojistných produktů podporuje také konkurence, která je konkrétně na českém trhu vysoká.

Nabídka produktového portfolia pojišťoven, je tedy dostatečně široká na pokrytí potřeb a přání jejich potenciálních klientů. Přesto mnoho lidí nevidí potřebu mít dané pojištění sjednáno, což se v České republice oproti ostatním evropským zemím stále projevuje určitou podpojištěností. Důvodem je jednak časté podceňování rizik spojených s určitou činností daného subjektu, a také jistá nerozvážnost při určování toho, jaká rizika jsou prioritní. Daleko více dávají lidé přednost produktu zabezpečujícímu proti majetkové újmě způsobené krádeží či živelnými pohromami, než pojištění kryjící jejich životní rizika. To, že je podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném nižší, než u pojištění neživotního je také dáno preferencí výnosu před krytím rizik. Řada lidí vyhledává alternativní finanční produkty či formy investování, nabízející vyšší míru výnosu. Nelze však označovat pojistné produkty, byť s možností finančního zhodnocení, za jakýsi investiční nástroj.

V rámci produktů životního pojištění je dnes možné sjednat investiční životní pojištění, které je svým dvousložkovým charakterem unikátní. Za prvé plní klasickou funkci životního pojištění, tedy do určité míry tlumí důsledky těžkých životních situací

finančním zajištěním, a za druhé má zde klient možnost zhodnocení vložených prostředků prostřednictvím investování do jednotlivých fondů. Výše finančního zhodnocení se přitom odvíjí od míry rizika, kterou je klient ochoten podstoupit. Záleží tedy na zvolené investiční strategii. Konečná hodnota a další atributy jako je maximální pojistná částka, výše rizikových sazeb, neboli jakási cena pojištění, vlastnosti a výkonnost nabízených investičních fondů a portfolií jsou však prvotně determinovány výběrem vhodné pojišťovny a daného produktu, přičemž nastavení jednotlivých produktů je silně individuální a nelze tedy jednoznačně určit jeden nejlepší a nejvhodnější pojistný produkt na trhu. Cílem této práce je přiblížit výhodnost vybraných produktů daných pojišťoven na stanovených modelových příkladech.

2 Literární rešerše

2.1 Historie pojišťovnictví ve světě

Historie pojištění je stará několik set let. Za tu dobu se pojištění po celém světě výrazně vyvíjelo a měnilo. Slovo „pojištění“ je odvozeno ze staroitalského termínu „assicuranza“. Význam slova „assicuranza“ lze srovnat s pojmy jako je jistota, zabezpečení či bezpečnost. Pojištění je datováno až do starověku. V těchto dobách byly již patrné známky vznikajícího různorodého sociálního zařízení, které je možno považovat za počátky majetkových a životních pojištění. Z dob přibližně 2000 let před naším letopočtem byly objeveny první záznamy o tehdejších způsobech pojištění. Zejména se jednalo o vzájemné krytí ztrát, ke kterému se zavazovali babylónští obchodníci a majitelé karavan. Tímto se způsobem zabezpečovali proti rizikům, které by mohli nastat provozováním obchodu a dopravy. Některé práce dokonce uvádějí, že již ve starém Egyptě uzavírali kameníci vzájemné dohody o společném krytí výdajů na pohřby z pravidelně vybraných příspěvků (kolem roku 2500 před naším letopočtem). Rovněž byl dobře propracován systém financování staveb. Dalším rozvojem bylo pojištění obchodních lodí, které přepravovali po moři svůj náklad. Např. v Persii, Fénicii a ve starém Řecku se majitelé lodí a kupci zavazovali ve smlouvách k tomu, že v případě ztroskotání budou ztrátu nést společně. U určité kasty obchodníků byla dokonce možnost pojištění úvěru. Z Athén se dokonce dochoval údaj o určitém druhu sociálního pojištění, který příslušel jako odškodnění občanům zmrzačeným v bojích za vlast. Z doby existence římského impéria jsou dochovány zmínky o zájmových skupinách lidí, kteří se finančně zabezpečovali např. pro případ invalidity a úmrtí. (Švec, 2012)

S rozvojem obchodu a řemesel ve středověké Evropě začaly vznikat větší skupiny, které spojovali kvůli přežití. Tímto spojením se začali utvářet různé rodinné svazky neboli gildy. Z těchto svazků začaly postupně vznikat řemeslnické cechy. Význam těchto cechů se až do 18. století udržel. Jejich účelem byla podpora svých členů v nemocnici a v poskytování pohřebného. V tomto případě by se dalo opět hovořit

o náznaku jakéhosi pojištění. Středověká sdružení poskytovala právní ochranu a do určité míry také provozovala pojištění lodní dopravy a požární pojištění. Nejstarší dochovanou pojistnou smlouvou je námořní pojistka vydaná notářem v Pise ze dne 13. dubna 1379. V roce 1676 vznikla v Hamburku První řádná požární pojišťovna. Tato pojišťovna byla nazývána jako „Generální požární pokladna“. V roce 1689 vznikl největší pojišťovací systém LLOYDS. Zakladatel Edward Lloyd sbíral různé informace od kupců, makléřů a námořníků, aby mohl na těchto informacích vybudovat největší informační centrum o pohybu lidí, zboží, o haváriích a o jejich pojišťování. Tímto způsobem dal vznik přednímu světovému centru pojišťovnictví. S rozvojem pozemní dopravy v Evropě vzniklo pojištění odpovědnosti za škody. Počátky tohoto pojištění se objevují ve Francii a to v podobě pojištění odpovědnosti z provozu koněspřežné dopravy. (Pavlík, 2009)

2.2 Vývoj pojišťovnictví v ČR

Počátky pojišťovnictví na území České republiky jsou datovány od konce sedmnáctého století. V dobách, kdy byly české země součástí habsburské monarchie, byly za největší hrozbu považovány požáry. Proto v roce 1699 byl Janem Kryštofem Bořkem podán návrh na zavedení povinného požárního pojištění budov v Čechách. Návrh se zabýval zavedením protipožárního fondu, do něhož by povinně přispívali všichni občané, kteří by si koupili dům. Ke vzniku fondu však nakonec nedošlo. V roce 1777 byla založena pojišťovna proti škodám z ohně na polních zásobách, nábytku, nářadí a dobytku. Pojišťovna byla založena v Brandýse nad Labem. Tato instituce patří historicky za jakéhosi předchůdce českých pojišťoven. Po roce 1822 na našem území byla zahájena činnost dvou pojišťoven se sídlem ve Vídni a Terstu. Dalším bodem v historii pojišťovnictví byl vznik Císařskokrálůvský privilegovaný, český, společný, pro náhradu škody ohněm v roce 1827. Název byl později změněn na První českou vzájemnou pojišťovnu. V té době vznikl současně v Brně Císařsko-králůvský privilegovaný pospolný ústav pohořelný pro Moravu a Slezsko. Tento ústav se později přejmenoval na Moravsko-slezskou vzájemnou pojišťovnu. Ze začátku byly obě pojišťovny provozovány jen na požární pojištění nemovitostí. První česká vzájemná

pojišťovna se ze začátku zabývala takzvaným krupobitním pojištěním. Pojištěním movitostí se začala zabývat až o mnoho let později. Až počátkem dvacátého století bylo rozhodnuto, že pojišťovna rozšíří svou činnost na nová pojišťovací odvětví. Mezi nová odvětví patřilo životní pojištění, pojištění proti vloupáním, pojištění zákonné odpovědnosti a úrazu. (Nevoralová, 2002)

Po vzniku samostatné Československé republiky začala nová etapa v pojišťovnictví. Etapa byla spjata s československým pojišťovnictvím. Během této doby zahájila svou činnost řada nových pojišťoven, mezi které patřily například Čechoslavie, lidová pojišťovna (1919), Pojišťovna průmyslu kvasného (1919), akciová dopravní a živelní pojišťovna v Praze (1920), Národní pojišťovna, a.s. (1922). Kromě těchto ústavů byly koncesovány Saint-Germainskou a Trianonskou mírovou smlouvou pojišťovny Assicurazioni generali a Riunione Adriatica di Sicurtá. (Marvan, Chaloupecký, 1993)

První světová válka znamenala určité zakolísání v oblasti pojišťovnictví, ale po jejím skončení se pojištění začalo opět rozvíjet. V českých zemích však stagnovalo. Stejně tak v době protektorátu za druhé světové války nastal útlum pojišťovnictví. Tento útlum působil až do roku 1945 v Československu ve více než 700 pojišťoven a pojišťovacích spolků. Počet subjektů byl postupně na základě Benešových dekretů znárodněn. Ke konci znárodnění zůstalo v Československu pouze pět velkých pojišťoven. V roce 1948 došlo ke sloučení zbylých pojišťoven do jediného ústavu – Československé pojišťovny (národního podniku). Tímto krokem se Československá pojišťovna stala monopolem v oblasti pojišťovnictví. Tento krok zapříčinil útlum přirozeného tržního vývoje v pojišťovnictví. Po roce 1968, kdy došlo k novému federálnímu uspořádání státu, byly z jedné Státní pojišťovny vytvořeny dva samostatné subjekty a to Česká státní pojišťovna se sídlem v Praze a Slovenská státní pojišťovna se sídlem v Bratislavě. Tato monopolní situace se změnila až po roce 1989, kdy během takzvané Sametové revoluce došlo k politickému převratu. (Čejková, Nečas, 2006), (Marvan, Chaloupecký, 1997)

Během 90. let 20. století se ekonomická situace velice změnila. Začalo docházet k obnovení pojistného trhu a tedy k obnově pojišťovnictví. Význam pojištění v ekonomice byl podpořen také četnými legislativními změnami. Po vydání Zákona o pojišťovnictví v roce 1991 byl narušen monopol vytvořený Českou státní pojišťovnou. Vzhledem k vydání zákona se začaly na trhu objevovat nové pojišťovny, jejichž počet rapidně rostl. Během jednoho roku po vydání zákona bylo na českém trhu již dvanáct pojišťoven a v roce 1997 byl počet pojišťoven stanoven na čtyřicet. Některé z těchto pojišťoven nezvládlo tento konkurenční boj a bylo nuceno díky ekonomickým problémům svou činnost ukončit. Přesto tento počet do dnešní doby zůstal prakticky nezměněn.

2.3 Pojem pojištění

Ducháčková (2005) pojednává o tom, že ekonomický subjekt má dvě možnosti, jak se finančně s nahodilými událostmi vyrovnat. Jednak je lze krýt z vlastních zdrojů, nebo může subjekt využít pojištění, které je chápáno jako přesun rizika na instituci provozující pojištění. Z tohoto hlediska se pojištění stává nástrojem finanční eliminace negativních důsledků nahodilosti. Pojištění jako takové neovlivní výskyt náhodných událostí, ani nemůže předcházet vzniku škod. Může však finančně eliminovat dopad těchto nahodilých událostí. Autorka také uvádí, že z pohledu finanční kategorie představuje pojištění tvorbu, rozdělování a užití pojistného fondu k úhradě peněžních potřeb ekonomických subjektů, které jsou v jednotlivých případech výskytu náhodné vcelku odhadnutelné.

V publikaci dále Ducháčková (2005) zařazuje pojištění mezi finanční služby. Předmětem této finanční služby je za úplaty poskytnutá pojistná ochrana. Jako součást infrastruktury ekonomiky působí pojištění na průběh procesu reprodukce tím, že přesouvá část finančních prostředků tam, kde jsou v daném okamžiku zapotřebí.

Pojištění je také důchodovou kategorií. Jeho prostřednictvím dochází k důchodové stabilizaci ekonomických subjektů.

Z právního pohledu představuje pojištění také právní vztah, při kterém na sebe pojistitel přebírá závazek, že pojištěnému poskytne pojistné plnění, pokud nastane nahodilá událost, která je blíže specifikovaná v pojistných podmínkách.

Černohorský a Teplý (2011) ve své publikaci uvádí, že je v pojištění uplatňována pojistná, podmíněně návratná metoda. Ta spočívá v tvorbě a rozdělování pojistného, rezervního fondu. Tvorba fondu je založena na těchto skutečnostech:

- podílí se na ní všechny zúčastněné subjekty,
- velikost příspěvků jednotlivých účastníků pojištění do pojistného fondu se odvíjí od velikosti rizika,
- při tvorbě fondu není důležitá velikost jednotlivých příspěvků, ale velikost celkově vytvořené rezervy, která by měla být dostatečná k úhradě nahodilých potřeb.

Z vytvořené rezervy jsou poté hrazeny výdaje související s krytím nastalých rizik. To probíhá na základě principu podmíněné návratnosti, kdy jsou prostředky ve prospěch účastníků pojištění rozdělovány jen za podmínky realizace rizika.

2.4 Legislativa v pojišťovnictví

Pojistný obzor (4/2009) zmiňuje zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, upravující legislativní podmínky v pojišťovnictví v České republice, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2010 a nahradil zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví. Čtvrtletník Pojistný obzor (4/2009) zmiňuje následující věcné změny, které nový zákon přináší:

- příležitosti pro zajišťovací činnost (jasné podmínky pro založení tuzemské zajišťovny i zajišťovací činnost provozovanou tuzemskou pojišťovnou),
- větší transparentnost vymezením podmínek, při jejichž nesplnění může Česká národní banka odmítnout udělit povolení k provozování zajišťovací činnosti (týká se i jiných žádostí směrem k ČNB),

- doplnění podmínek pro činnost pojišťovny (zajišťovny) z jiného členského státu na území České republiky a pro činnosti pojišťovny (zajišťovny) z třetího státu na území ČR,
- možnosti tuzemských pojišťoven investovat do více instrumentů a změnu některých limitů u položek skladby finančního umístění,
- požadavkům praxe odpovídající právní úpravu u technické rezervy na splnění závazků z použité technické úrokové míry a ostatních početních parametrů,
- zpřesnění podmínek výměny informací mezi pojišťovnami za účelem prevence a odhalování pojistného podvodu

Havlasová (2011) mezi další zákony upravující podmínky pojišťovnictví řadí:

- zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, aktualizované znění;
- zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, aktualizované znění;
- zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, aktualizované znění;
- vyhláška č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, aktualizované znění;
- vyhláška č. 434/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovnictví – účinnost od 1. 1. 2010;
- vyhláška č. 433/2009 Sb., o způsobu předkládání, formě a náležitostech výkazů pojišťovny a zajišťovny – účinnost od 1. 1. 2010;
- vyhláška č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů;

- vyhláška č. 205/2009 Sb., kterou se provádí zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem a o změně některých souvisejících zákonů, aktualizované znění.

2.5 Členění pojištění

Ducháčková (2009) ve své publikaci uvádí základní členění pojištění následovně.

Z hlediska způsobu financování je rozlišováno:

- a) sociální pojištění** – jedná se o pojištění povinné, zahrnuje úhradu rizik, které mají sociální charakter. Tímto zabezpečuje úhradu potřeb týkajících se krátkodobé či dlouhodobé pracovní neschopnosti, dále kryje potřeby vzniklé v souvislosti s nezaměstnaností, pracovními úrazy a nemocemi z povolání a potřeby zdravotní péče.
- b) soukromé (komerční) pojištění** – je zaměřeno na krytí rizik ekonomických subjektů. Soukromé pojištění kryje rizika způsobem odpovídajícím pojistné metodě tvorby a použití pojistného fondu. U tohoto druhu pojištění je uplatňována zásada ekvivalence. Tato zásada znamená, že velikost příspěvků zúčastněných subjektů se odvíjí od velikosti rizika. Komerční pojištění zahrnuje různé podoby pojistných produktů, které jsou sjednávány na základě pojistné smlouvy. Mívá obvykle dobrovolnou podobu, ale lze ho uplatnit i v podobě povinné.

Komerční pojištění je možné podle různých hledisek dělit na různá pojistná odvětví. Z hlediska předmětu pojištění se může například členit na pojištění odpovědnosti, majetku či osob. Za základní členění soukromého pojištění lze považovat rozdělení podle druhu krytých rizik na:

- životní pojištění – kryje rizika spojená se životem, například riziko dožití, smrti. Pojistné smlouvy jsou u těchto druhů pojištění dlouhodobého charakteru.
- neživotní pojištění – pokrývá širokou škálu všech neživotních rizik, například odpovědnost za škodu, úraz, odcizení majetku. Smlouva je zpravidla uzavírána na kratší pojistnou dobu s možností prodloužení.

Soukromé pojištění se dále dělí, a to podle způsobu tvorby rezerv na:

a) pojištění riziková – platí zde podmíněná návratnost finančních prostředků daná vznikem pojistné události. U tohoto druhu pojištění není jasné, zda pojistná událost jednoznačně vznikne. Pojišťovna neposkytne pojistné plnění, pokud k pojistné události nedojde během trvání pojištění, přičemž je počet pojistných událostí během trvání pojištění neomezený. Během pojistného období je pojistné v pojišťovně využíváno na výplatu pojistného, tedy na pokrytí rizik.

b) pojištění rezervotvorná – v rámci těchto pojištění je vytvářena rezerva, ze které je kryta výplata budoucích sjednaných pojištění.

Z hlediska právního se pojištění dále člení na:

a) dobrovolné pojištění – v tomto případě je sjednání pojistné smlouvy zcela závislé na rozhodnutí pojistníka.

b) povinné pojištění – dále je rozlišováno:

- povinné smluvní pojištění – povinnost sjednání pojistné smlouvy pro dané subjekty je určena právním předpisem. Sjednání pojištění je podmínkou k provozování určité činnosti. Jedná se často o pojištění odpovědnosti za škody vyplývající z výkonu určitých povolání, např. lékárníka, auditora, advokáta.
- zákonné pojištění – povinnost pojištění pro příslušné subjekty vyplývá ze zákona, pojistná smlouva se v tomto případě nesjednává. Povinnost platit pojistné ve stanovené výši v určitých termínech a stanovené instituci vyplývá z právního předpisu. Jedná se např. o zákonné pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání.

2.6 Vybraná pojistná terminologie

Pojistné riziko – souhrn rizik krytých příslušným druhem pojištění tak, jak jsou převzata pojišťovnou. Riziko, na které může pojišťovna uzavřít pojistnou smlouvu na základě pojistně technických podmínek. (Ducháčková, 2009)

Všeobecné pojistné podmínky – pojistné podmínky pro určitý druh pojištění. Určují charakteristiku pojmu pojistná událost, způsob uzavření pojistné smlouvy, začátek, dobu trvání a ukončení pojištění, výluky z pojištění, předmět pojištění, podmínky poskytování a způsob propočtu velikosti pojistného plnění. Jsou součástí pojistné smlouvy. (ČAP)

Zvláštní pojistné podmínky – jsou dohodnuty v pojistné smlouvě. Jedná se o konkrétní pojistné podmínky pro dané pojištění, konkretizují všeobecné pojistné podmínky. (ČAP)

Pojistný kmen – souhrn pojistných smluv, které pojišťovna v rámci určitého druhu pojištění spravuje. (ČAP)

Pojistník – fyzická či právnická osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu, ve které se zavázala platit pojistné za pojistnou ochranu. (ČAP)

Pojištěný – osoba, na jejíž život, odpovědnost za škodu, majetek a zdraví je pojištění sjednáno. Tato osoba na rozdíl od pojistníka nese pojistný zájem, tj. má na základě uzavřené pojistné smlouvy právo na pojistné plnění a to bez ohledu na to, zda pojištění sjednala sama, nebo jiná osoba. (ČAP)

Pojistitel – právnická osoba s oprávněním provozovat pojišťovací činnost.

Oprávněná osoba – je osoba, které vzniklo právo na pojistné plnění v důsledku vzniku pojistné události.

Obmyšlený – fyzická nebo právnická osoba, která má právo na výplatu pojistného plnění v případě smrti pojištěného. Obmyšlená osoba může být stanovena pojistníkem při uzavření pojistné smlouvy, v opačném případě stanovuje občanský zákoník pořadí: 1. manžel(ka) pojištěného, 2. děti pojištěného, 3. rodiče pojištěného, 4. osoby, žijící s pojištěným po dobu nejméně jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a které z tohoto důvodu o něho pečovaly nebo byly odkázány výživou na pojištěného, 5. dědici pojištěného. V případě pojistníka, pojištěného a obmyšleného se může jednat o jednu a tu samou osobu.(Cipra, 2006)

Alokační poměr – poměr, ve kterém se pojistné umísťuje do jednotlivých podílových fondů.

Indexová složka – na jejím základě dochází k inflačnímu vyrovnávání a umožňuje tak zachování reálné hodnoty pojistné částky.

Podílová jednotka – základní jednotka, která vyjadřuje poměrný podíl hodnoty daného fondu. Má přesně určenou hodnotu. Veškeré platby na investiční životní pojištění probíhají prostřednictvím nákupu a prodeje podílových jednotek. (ČAP)

Vinkulace pojistného – vázání výplaty pojistného plnění na dohodnuté podmínky, zpravidla ve prospěch věřitele pojištěného. Jde o zastavení pohledávky, jejímž předmětem je pojistné plnění. Vinkulace může být provedena pouze se souhlasem pojištěného a rovněž její zrušení lze provést jen se souhlasem banky, resp. jiné finanční instituce, v jejíž prospěch bylo pojištění vinkulováno. (ČAP)

Podílový fond – portfolio různých typů investic, spravovaných pojišťovnou nebo externím správcem pro účely životního pojištění.

Pojistná doba – doba, na kterou je v pojistné smlouvě pojištění sjednáno. Pojištění může být sjednáno na dobu určitou. Tehdy je stanoven termín konce platnosti pojistné

smlouvy, například dosažení určitého věku pojištěné osoby, nebo je pevně stanovena délka platnosti pojistné smlouvy. Pojištění se rovněž sjednává na dobu neurčitou. Pojistná doba bývá členěna na pojistná období. (ČAP)

Pojistná smlouva – představuje právní dokument, který završuje dvoustranný právní akt, na jehož základě vzniká smluvní pojištění fyzických a právnických osob. Pojistná smlouva se vyhotovuje v písemné podobě podle platných právních předpisů. Jsou v ní uvedeny konkrétní pojistné podmínky a podmínky realizace pojištění. Tyto podmínky jsou závazné pro pojišťovnu i pro druhou stranu. V případech, kdy pojištění vzniká bez písemné pojistné smlouvy jde o zákonná pojištění a o pojištění, která mají krátkodobý charakter. Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění, pokud nastane nahodilá událost, která je ve smlouvě podrobně specifikována. Pojistník se v pojistné smlouvě zavazuje platit pojistné za poskytovanou pojistnou ochranu za stanovených podmínek. (Ducháčková, 2009)

Pojistné – existuje jednorázové pojistné, které je zapláceno najednou při uzavření pojistné smlouvy. Dále rozlišujeme běžné pojistné, nettopojistné, bruttopojistné a valorizované pojistné. Běžné pojistné se opakovaně platí v pravidelných pojistných obdobích splátkami ve stejné výši. U řady pojistných produktů je použito flexibilní běžné pojistné, které má pohyblivou frekvenci a výši plateb. Pojišťovnami je také určitou procentní slevou zohledňováno placení pojistného dopředu na delší pojistná období. Nettopojistné (ryzí pojistné) se vypočítá tak, aby v průměru pojišťovně pokrylo vyplácená pojistná plnění. Bruttopojistné (hrubé, tarifní pojistné) je nettopojistné, které je rozšířeno o složky na pokrytí jak správních nákladů pojistitele, tak i nepříznivých škodních výchylek formou bezpečnostní přírážky. U valorizovaného pojistného se jedná o pojistné, navýšené v důsledku vývoje inflace. (Cipra,2006)

Pojistné plnění – může mít podobu jednorázově vyplacené pojistné částky, podobu důchodu či zproštění od placení pojistného. Při důchodovém vyplácení jde o rozložení jednorázové pojistné částky do anuitních plateb. Je přitom rozlišován životní důchod, kdy je každá další výplata důchodu podmíněna tím, že je pojištěný naživu, a jistý

důchod, u kterého se tato podmínka neuplatňuje, a je vyplácen po stanovenou dobu. Dalším typem pojistného plnění může být zproštění od placení pojistného (např. v případě invalidity pojistníka), kdy povinnost placení pojistného na sebe přebírá pojišťovna. (Cipra, 2006)

2.7 Životní pojištění

Produkt životního pojištění se na území České republiky začal rozvíjet již na počátku 19. století, kdy zde začaly působit „rakouské pojišťovny“. České pojišťovny se ve velké míře začaly zakládat v druhé polovině 19. století, a životní pojištění se tak postupně vyvíjelo. V dnešní době jde již o běžný produkt, jehož předností je kombinace pojištění a spoření. (Kolektiv autorů z ČAP, 2002)

Tento produkt je pojistníky sjednáván za účelem krytí rizik spojených s ohrožením života. Výše pojistného plnění se v tomto případě neodvíjí od velikosti škody, jelikož škodu nelze v takové situaci správně zhodnotit. Pojistné plnění je tedy dáno velikostí sjednané pojistné částky, jejíž výše má podle pojistníka představované riziko pokrýt.

V životním pojištění jsou kryta dvě základní rizika – riziko úmrtí a riziko dožití. V dnešní době kombinuje životní pojištění různými způsoby tato dvě rizika, přičemž bývají do krytí v rámci produktů životního pojištění často zahrnuta další rizika, mající neživotní charakter, například úraz, invalidita. Dříve bylo hlavním účelem životního pojištění pokrytí potřeb finančně závislých osob v případě úmrtí živitele rodiny. I nadále zůstává toto krytí nezbytnou součástí životního pojištění, ale větší význam se dnes přisuzuje zařazování rizika dožití do krytí v životním pojištění. Zvyšuje se význam životního pojištění jako spořicího nástroje. Tímto kromě krytí rizik plní tento produkt také funkci úspornou. V rámci životního pojištění jsou vytvářeny úspory, tudíž může být považován za spořicí a investiční nástroj.

2.7.1 Základní podoby životního pojištění

Nabídka produktů životního pojištění se na pojistném trhu stále rozrůstá. Životní pojištění samotné nabízí v podstatě krytí pouze dvou rizik, ale v jeho rámci existuje řada druhů a podob životního pojištění. Následující členění uvádí Ducháčková (2009) ve své publikaci.

a) pojištění pro případ úmrtí – v případě, že dojde k úmrtí, je pojistníkem sjednaná pojistná částka vyplacena osobě uvedené v pojistné smlouvě. Účelem výplaty pojistného, kromě finančního zabezpečení pozůstalých pojištěné osoby, bývá úhrada nákladů v souvislosti s úmrtím a pohřbem, a dále také úhrada případných závazků pojištěného. Tento druh pojištění se také nazývá rizikové životní pojištění. Podle způsobu sjednání pojistné doby se tento produkt člení na:

- dočasné pojištění pro případ úmrtí – tento typ pojistného kryje rizika pouze v rámci sjednané pojistné doby. Pokud v průběhu pojistné doby k pojistné události nedojde, pojistné plnění vyplaceno není. Pojištění je často využíváno v souvislosti s čerpáním úvěrů, kdy se velikost pojistné částky odvíjí od velikosti dlužné částky, a v případě úmrtí pojistníka pokryje pojistné plnění jeho dluh vůči úvěrové instituci. Mimo uplatnění pevně sjednané pojistné částky může být uplatněno i dočasné úvěrové pojištění s klesající pojistnou částkou, která odpovídá klesající dlužné částce. Velikost pojistného se dále odvíjí od velikosti pravděpodobnosti úmrtí příslušného věkového období pojištěného.
- časově omezené pojištění pro případ úmrtí – u tohoto typu pojištění je pojistné plnění vyplaceno vždy. Není však známo v kterém okamžiku. V praxi bývá stanoven maximální věk jako možný termín pro výplatu pojistného plnění a zároveň je placení pojistného omezeno maximálně do určitého věku.

b) pojištění pro případ dožití – dalo by se říci, že v základní podobě jde o jakousi obdobu spoření. Pojistník platí jednorázově či běžně pojistné a po uplynutí

pojistného období obdrží pojistné plnění ve výši sjednané pojistné částky. Mezi spořením a životním pojištěním jsou však rozdíly, týkající se ručení za vklady pojistníků, a sankcí spojených s přerušением placení pojistného. Z toho důvodu se obvykle v praxi pojištění pro případ dožití v této základní podobě nevyužívá. Naopak častěji je využíváno odvozených druhů této podoby pojištění jako je důchodové pojištění a věnové pojištění.

- důchodové pojištění – jedná se vlastně o pojištění na dožití se sjednaného věku, kdy je od sjednaného věku pojištěnému vyplácena pojistná částka, tedy důchod. Rozlišuje se *pojištění ihned splatného důchodu* a *pojištění odloženého důchodu*. V prvním případě se jedná o jednorázové zaplacení pojistného pojistníkem po němž mu začíná pojišťovna pravidelně vyplácet důchod při postupném dožívání se jednotlivých období věku. Jedná se o méně častou podobu důchodového pojištění. V případě druhém je obvykle po určité době placeno pojistné a rovněž je dohodnut okamžik počátku výplaty důchodu. Dochází tak vlastně k postupnému spoření na výplatu důchodu.
- věnové pojištění – toto pojištění je sjednáváno na dožití se finančně závislé osoby například dítěte. Pojištění je sjednáno rodiči. Pojistné plnění se vyplácí při dožití se pojištěné osoby určitého sjednaného věku. Výplata může mít podobu jednorázovou či postupnou. Toto pojištění bývá často doplněno o krytí dalších rizik. Bývá to zejména riziko úmrtí rodiče, kdy je pojištěné osobě vyplácen pozůstalostní důchod či jednorázová částka. Dále jde o krytí rizika invalidity rodiče, což je možné například zproštěním od placení pojistného. V případě smrti dítěte je možné sjednání vrácení pojistného.

c) **smíšené životní pojištění** – je kombinací pojištění pro případ smrti a pojištění pro případ dožití. Při klasickém smíšeném životním pojištění se pojišťovna zavazuje vyplatit sjednanou pojistnou částku ve stanovený den, a to v případě, že se pojistník toho dne dožije. Pokud dojde k úmrtí pojistníka, je pojistné plnění vypláceno obmyšlené osobě určené ve smlouvě. Tento druh pojištění je možné

sjednat na odlišné pojistné částky při dožití a při úmrtí. Dále je také možnost sjednání smíšeného životního pojištění pro dvojici osob. Typickým znakem smíšeného životního pojištění je, že bývá často rozšiřováno o krytí rizik neživotního charakteru jako invalidita, vážná nemoc.

d) modifikované podoby smíšeného životního pojištění – za účelem přizpůsobení se rostoucím požadavkům a potřebám potenciálních pojištěných se vyvinuly další podoby smíšeného životního pojištění. Jde o univerzální životní pojištění a o různé formy životního pojištění spojené s možností investování.

- univerzální životní pojištění – umožňuje pojištěným různými způsoby přizpůsobovat rozsah pojistné ochrany svým momentálním finančním možnostem. Hlavní změnu oproti klasickému životnímu pojištění lze spatřit v tom, že pojistník má možnost modifikace pojistného a doby jeho placení. Může si také z již zaplaceného pojistného do určité výše vypůjčit a přitom není odečítán manipulační poplatek. Přesto, že není pevně stanovená velikost pojistného, bývá při uzavírání smlouvy obvykle stanoveno určité plánované pojistné. Systém je řešen tak, že klient na svůj individuální účet připisuje částky jak uzná za vhodné. Z tohoto účtu je hrazeno rizikové pojistné. Nesmí přitom dojít k vyčerpání účtu. Pojištěný může také požadovat výběr části vkladu, výplatu důchodu či poskytnutí půjčky. Jsou rozlišovány dvě složky: *spořicí a riziková*. Při spořicí složce je pojistné vypláceno při dožití se daného věku. U rizikové složky se výplata pojistné částky vztahuje na smrt, úraz či invaliditu pojistníka.
- investiční životní pojištění – u tohoto typu pojištění je charakteristické to, že výše pojistného plnění je závislá na výnosech z investování rezerv pojistného. Riziko z tohoto investování nese pojistník. Jedná se o specifický produkt, ve kterém je spojeno rizikové životní pojištění a investování prostřednictvím otevřeného podílového fondu. Konečná hodnota naspořených prostředků není tedy předem známa a závisí na výnosech a ztrátách realizovaných na kapitálovém, devizovém či peněžním trhu.

Za cenu vyššího rizika disponuje investiční životní pojištění vyšším výnosovým potenciálem. Při ukládání prostředků investičního pojištění tvoří pojišťovna speciální fondy, které ukládají prostředky do určité kombinace finančních investic. Obvykle mezi základní fondy patří akciový fond (obvykle tvořen akciemi zavedených podniků), fond obligací (státní, bankovní, municipální a podnikové dluhopisy), peněžní fond (krátkodobé cenné papíry typu pokladničních poukázek), fond státních cenných papírů, fond cizích měn, různé smíšené fondy, kombinující různé finanční instrumenty.

e) **připojištění k životnímu pojištění** – při sjednávání životního pojištění je obvykle sjednáváno v různých podobách také připojištění. Mezi možné formy připojištění patří zejména:

- úrazové pojištění – za účelem krytí rizika úrazu v různém rozsahu a podobě
- invalidní pojištění – v případě invalidity pojištěného může mít podobu zproštění od placení pojistného či výplaty důchodu nebo jednorázového pojistného.
- pojištění vážných chorob – v případě nastání některé z vážných chorob, které jsou stanovené v pojistné smlouvě. Pojistné plnění v tomto případě může nahrazovat pojistné plnění pro případ úmrtí.
- nemocenské pojištění – jedná se o výplatu pojistného plnění v případě dočasné pracovní neschopnosti.
- pojištění dlouhodobé péče – výplata sjednaného pojistného plnění pro potřebu dlouhodobé péče v důsledku vážné nemoci.

2.7.2 Odvětví životního pojištění

Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví uvádí následující členění odvětví v rámci životního pojištění:

1. Pojištění pouze pro případ smrti, pojištění pouze pro případ dožití, pojištění pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti, pojištění spojených životů, životní pojištění s vrácením pojistného.

2. Svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí.
3. Důchodové pojištění.
4. Pojištění podle bodů 1 až 3 spojené s investičním fondem.
5. Kapitálové činnosti
 - a. umořování kapitálu založené na pojistně matematickém výpočtu, jimiž jsou proti jednorázovým nebo periodickým platbám dohodnutým předem přijaty závazky se stanovenou dobou trvání a ve stanovené výši,
 - b. správa skupinových penzijních fondů,
 - c. činnosti doprovázené pojištěním zabezpečujícím zachování kapitálu nebo platbu minimálního úroku,
 - d. pojištění týkající se délky lidského života, které je upraveno právními předpisy z oblasti sociálního pojištění, pokud zákon umožňuje jeho provádění pojišťovnou na její vlastní riziko.
6. Pojištění pro případ úrazu nebo nemoci, je-li doplňkem pojištění podle odvětví 1 až 5.

Hindls, Holman, Hronová, a kol. (2003) uvádějí dle směrnice Evropské unie další pojistná odvětví:

1. Pojištění dlouhodobé péče
2. Tontinní operace
3. Správa portfolia
4. Sociální pojištění prováděné životními pojišťovnami na jejich vlastní riziko

2.7.3 Význam životního pojištění v ekonomice

Míra významu životního pojištění se v rámci jednotlivých států odlišuje na základě rozvinutosti jejich ekonomik. Toto zahrnuje také přístup státu a jeho obyvatel

k tvorbě a zajištění prostředků na stáří. Funkce životního pojištění se dá dle jeho charakteru rozlišovat na individuální a makroekonomické.

Daňhel (2006) mezi individuální funkce řadí:

- zajištění blízkých v případě smrti pojištěného,
- možnost investování a zhodnocení finančních prostředků,
- zajištění prostředků na život, většinou při odchodu do důchodu, ale také u dalších životních situací jako je svatba, ukončení studia, a dalších.

Kolektiv autorů z ČAP (2002) poté zmiňuje čtyři významné role životního pojištění, které ovlivňují národní hospodářství na makroúrovni:

- vliv na tlumení inflace. Vzhledem k dlouhodobému charakteru většiny produktů životního pojištění dochází při jejich využívání k oddalování spotřeby. Finanční prostředky jsou vynaloženy na pojištění a nemohou být proto použity na spotřebu, což má v zásadě protiinflační charakter.
- ovlivňování investiční činnosti pojišťoven. Pojišťovny kumulují zaplacené pojistné ve svých technických rezervách a v jejich zájmu je, aby docházelo k jejich efektivnímu zhodnocení. Pojišťovna tyto prostředky investuje do vybraných nástrojů finančního trhu (dluhopisy, akcie, termínované vklady) a vzhledem k dlouhodobému charakteru životního pojištění se mohou stát zdrojem střednědobých a dlouhodobých investic velkého rozsahu.
- doplněk státního důchodového pojištění. Životní pojištění umožňuje do určité míry doplnit systém státního důchodového pojištění soukromou pojistnou ochranou. Nutí tak nést občany větší zodpovědnost za příjmy v důchodovém věku.
- zdanění životního pojištění. Zdanění výnosů pojišťoven či zdanění některých druhů pojistného plnění jsou příjmem státního rozpočtu.

3 Metodika a cíle

Téma této diplomové práce zní „Investiční životní pojištění a jeho strategie investování“. Cílem práce je analyzovat vybrané produkty investičního životního pojištění nabízené jednotlivými pojišťovny na pojistném trhu České republiky, a pomocí modelových příkladů provést komparaci daných produktů. Téma této práce bylo vybráno vzhledem k stále se zvyšujícímu významu životního pojištění. Na tento fakt navazuje vznik produktu jakým je investiční životní pojištění, nabízející nejen krytí rizik spojených se životem, ale i možnost zhodnocení vložených finančních prostředků díky investování do podílových fondů prostřednictvím portfolií daných pojišťoven.

V praktické části je přistoupeno k charakteristice pojistného trhu ČR a EU z hlediska výše předepsaného pojistného, jeho vývoje a podílů jednotlivých oblastí životního a neživotního pojištění. Dále je věnována pozornost investičnímu životnímu pojištění. Jsou charakterizovány jeho vlastnosti, výhody a nevýhody, a rovněž daňové aspekty týkající se možnosti daňových odpočtů z pohledu zaměstnance i zaměstnavatele. V této části práce je také nastíněna nákladovost, která s investičním životním pojištěním úzce souvisí. Jedná se jak o náklady na správu portfolia – management fee, tak o celkové náklady investičního fondu či portfolia, označované parametrem „TER“ – Total Expense Ratio. Posledním bodem této diplomové práce je komparace produktů investičního životního pojištění vybraných pojišťoven působících na našem pojistném trhu. V rámci práce byly vymezeny určité hypotézy, které budou na základě zpracovaných dat a zkoumání potvrzeny, či vyvráceny. První hypotéza tvrdí, že v rámci České republiky je podíl životního pojištění na celkově předepsaném pojistném nižší než podíl neživotního pojištění, a to je opačný jev, než který lze pozorovat u zemí Evropské unie v celkovém měřítku.

Pro potřeby srovnání byly vybrány čtyři pojišťovny. Jedná se o Pojišťovnu České spořitelny a.s., Kooperativu pojišťovny a.s., Generali Pojišťovny a.s. a v posledním případě o Uniqa pojišťovna a.s. Ve všech případech se jedná o silné společnosti, zaujímající vysoké podíly na trhu. Z hlediska předepsaného pojistného se všechny čtyři instituce nacházejí mezi prvními deseti pojišťovnami. Ve všech případech se také jedná

o pojišťovny univerzální, tedy zaměřující se na produkty životního i neživotního charakteru. Vybrané společnosti jsou také diverzifikovány z hlediska jejich majoritního akcionáře. Pouze Pojišťovna České spořitelny a Kooperativa patří obě do finanční skupiny Vienna Insurance Group. Generali a.s. je potom součástí pojišťovacího gigantu Generali PPF holding. Uniqa patří do rakouské pojišťovací skupiny Uniqa Group. V rámci těchto společností byly na základě pojistných modelací srovnávány vybrané produkty investičního životního pojištění. V analýze jsou použity údaje nezávislé brokerské společnosti Bonnet.cz spol. s r.o. Pro porovnatelnost produktů byly nastaveny jednotné parametry, jako měsíční pojistné, pohlaví, věk, maximální pojistné částky v případě smrti, pojistná doba a předpokládané zhodnocení.

Ve srovnání je sledována maximální možná pojistná částka, na kterou jsou dané pojišťovny ochotny za daných podmínek klienta pojistit. Dále výše rizikových sazeb, na kterou lze pohlížet jako na cenu pojištění. S tím souvisí další hypotéza, která tvrdí, že kapitálová hodnota u investičního životního pojištění je ovlivňována diferencovanými rizikovými sazbami dle pohlaví. Dalším sledovaným aspektem bude kapitálová hodnota při dožití za podmínek minimální pojistné ochrany, tedy minimální výši pojistné částky, kterou jsou pojišťovny ochotny nastavit, a naopak hodnota investovaných prostředků při pojistné ochraně v případě smrti, kdy je pojistná částka nastavena konkrétně vzhledem k věku. V obou případech je sledována předpokládaná kapitálová hodnota na konci pojištění při shodné hrubé výnosnosti podkladových aktiv. Tato část bude doplněna o výsledky získané z pojistných kalkulátorů bez zahrnutí parametru celkové nákladovosti. Dokazovat se bude tvrzení o nevhodnosti využívání investičního životního pojištění pro zhodnocení finančních prostředků. Za tímto účelem bylo u srovnávaných produktů zvoleno dynamické portfolio splňující pravidla pro obezřetné dlouhodobé investování s předpokládanou shodnou výnosností 7 % p.a. Analýzou produktů nelze stanovit jednoznačně nejlepší produkt. Nastavení parametrů produktu je vysoce individuální. Cílem je pomocí modelových příkladů vyhodnotit z hlediska výše určených sledovaných kritérií nejvíce vhodný produkt.

4 Charakteristika pojistného trhu Evropské unie a České republiky

Existuje předpoklad týkající se nižšího podílu životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném České republiky, což je opačná situace oproti Evropské unii jako celku. V následující části bude toto tvrzení zkoumáno prostřednictvím statistických údajů.

4.1 Životní pojištění v ČR

Mezi jeden z nejvíce sledovaných ukazatelů pojistného trhu patří podíl předepsaného pojistného v životním pojištění na celkovém předepsaném pojistném. Přehled celkového předepsaného pojistného v České republice (viz Tabulka 1) ukazuje, že úroveň předepsaného pojistného v oblasti životního pojištění oproti pojištění neživotnímu je skutečně výrazně nižší.

Tabulka 1.: Předepsané hrubé pojistné v ČR (mil. Kč)

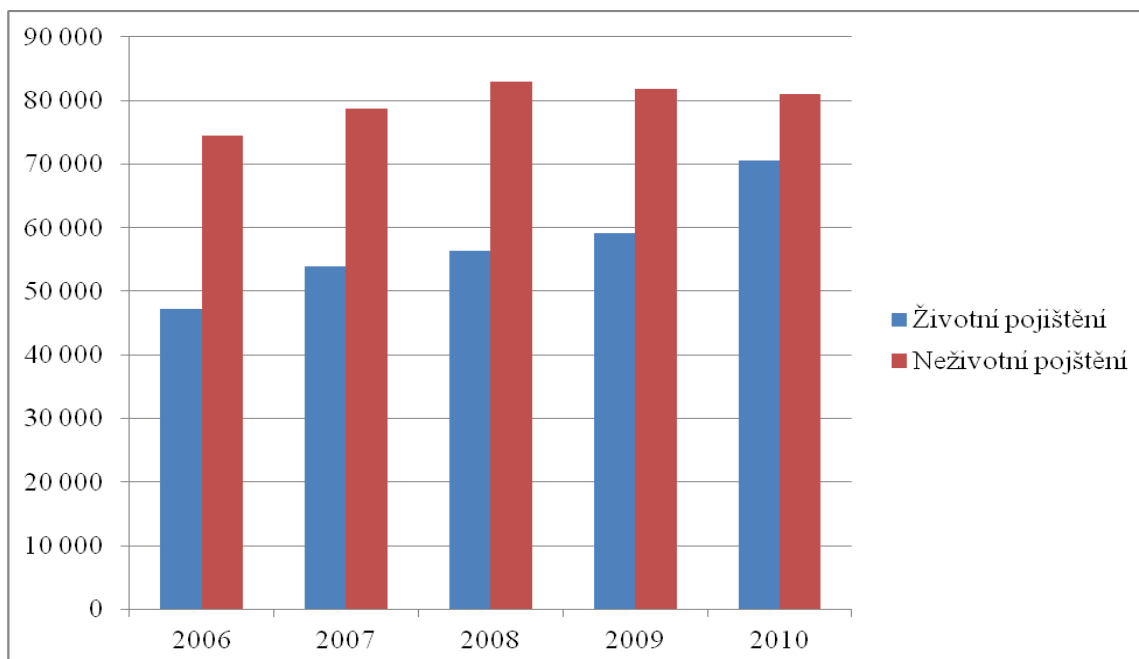
Rok	Životní pojištění (mil. Kč)	Neživotní pojištění (mil. Kč)
2006	47 169	74 522
2007	53 871	78 744
2008	56 293	82 868
2009	59 162	81 877
2010	70 550	80 960

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Českého statistického úřadu

Z tabulky je patrná stagnace růstu a následný lehký pokles v oblasti neživotního pojištění v období mezi rokem 2008 a 2010. Předepsané životní pojištění oproti tomu stále rostlo v řádech miliard Kč, a v roce 2010 dokonce zaznamenalo rapidní nárůst o více než jedenáct miliard Kč. Stagnaci neživotního pojištění je možné z části připisovat zvyšujícímu se zájmu o pojištění životní, což způsobuje pozvolné přibližování se trendu, který je pozorovatelný v rámci zemí Evropské unie. Ze

čtvrtletních výsledků lze i nadále očekávat snižující se rozdíl mezi těmito oblastmi pojištění. V následujícím grafu je znázorněn rostoucí trend životního pojištění v rámci České republiky.

Graf 1.: Hrubé předepsané pojistné v ČR v letech 2006 - 2010 (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Českého statistického úřadu

Grafické znázornění podtrhuje situaci na českém pojistném trhu. V rámci odvětví životního pojištění je pozorovatelná jistá podpojištěnou oproti pojištění neživotnímu. Rostoucí trend je však velice dobře patrný, a to i v době hospodářské krize, kdy v zemích Evropské unie docházelo v oblasti životního pojištění k výraznému propadu (viz Graf 3). Výsledek životního pojištění v daných letech byl ovlivněn zejména pokračujícím růstem pojištění spojeného s investičním fondem. Odvětví neživotního pojištění v roce 2008 stagnovalo a v následujících dvou letech došlo k mírnému propadu. Z celkového hlediska se dá hovořit o ustálení se na hranici 80 mld. Kč. Důvodem je také onen fakt stále se zvyšujícího podílu životního pojištění. Graf 2 zobrazuje podíly životního a neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v rámci České republiky. Z tohoto hlediska je také zajímavé zaměřit se na tempa růstu předepsaného pojistného v jednotlivých letech, které zobrazuje následující tabulka.

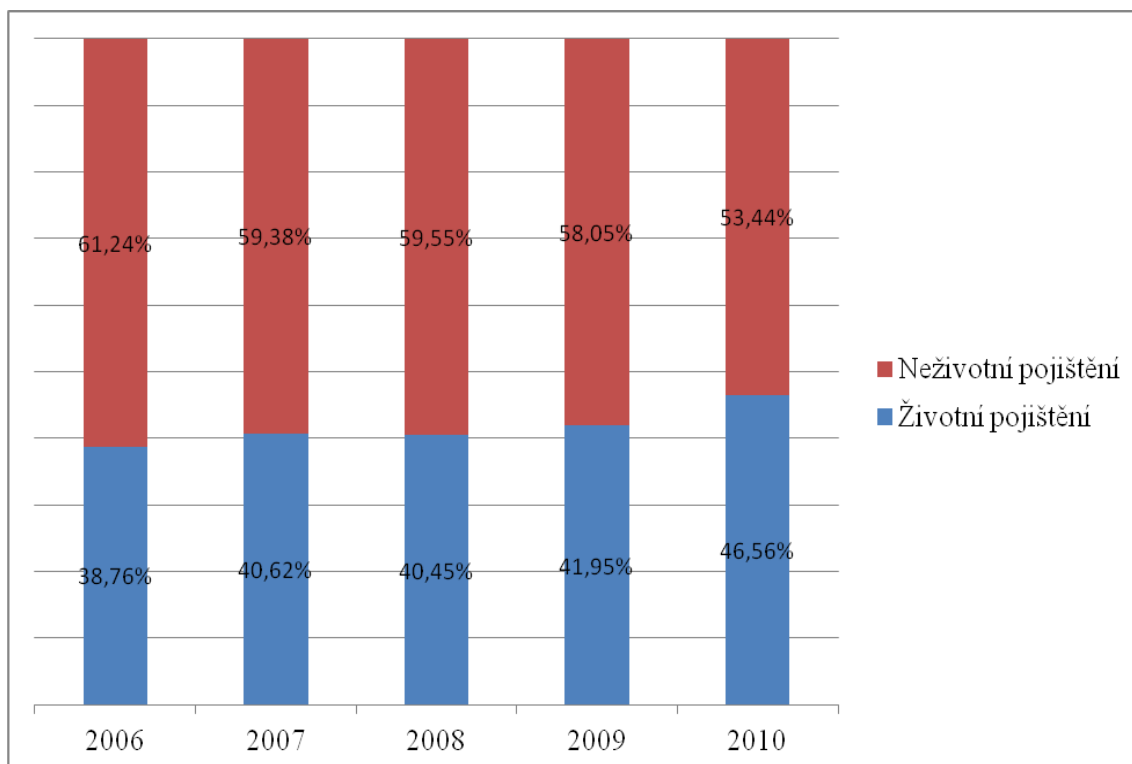
Tabulka 2.: Meziroční tempo růstu hrubého předepsaného pojištění v ČR v letech 2007 - 2010

Rok	Meziroční tempo růstu (%)	
	Životní pojištění	Neživotní pojištění
2007	14,2	5,7
2008	4,5	5,2
2009	5,1	- 1,2
2010	19,2	- 1,1

Zdroj: vlastní výpočet a zpracování na základě údajů Českého statistického úřadu

Tabulka uvádí procentuální přírůstky a úbytky předepsaného pojištění v jednotlivých letech. Lze si povšimnout rozdílů mezi dvěma oblastmi pojištění, lišících se svým charakterem. U neživotního pojištění nedocházelo mezi lety k velkým výkyvům. Do roku 2008 je zde patrné zpomalení růstového trendu, poté došlo k mírnému poklesu. V oblasti životního pojištění jsou vývojové tendence daleko výraznější. Za sledované období lze pozorovat dva momenty, kdy došlo k výraznému nárůstu. První moment se týká období mezi roky 2006 a 2007, kdy životní pojištění meziročně vzrostlo o 14,2 %. V dalším období byl nárůst pouze o 4,5 a 5,1 %, což dokresluje dopady ekonomické krize na pojistný trh. K druhému výraznému nárůstu došlo z roku 2009 na rok 2010. Mezi těmito roky došlo k nárůstu životního pojištění o více jak 19 %.

Graf 2.: Podíl životního a neživotního pojištění na celkově předepsaném pojistném v ČR v letech 2006 – 2010.

Zdroj: vlastní výpočet a zpracování na základě údajů Českého statistického úřadu

Graf srovnávající podíly životního a neživotního pojištění v České republice ukazuje, že Češi jsou zaměřeni spíše materiálně na rozdíl od zemí Evropské unie. Zejména v západních zemích EU má životní pojištění svou tradici a dosahuje v průměru 59% podíl, což značí vyspělost pojistného trhu (viz Graf 4). Zatímco v zahraničí způsobily okolnosti kolem ekonomické krize pokles v oblasti životního pojištění, v České republice můžeme opět sledovat nárůst, i když velice pozvolný. V České republice dosahuje podíl životního pojištění v průměru 42 %. Ve srovnání s EU z toho jasně vyplývá velice rozdílný přístup spojený s krytím rizik. Trendy však naznačují, že se Česká republika přibližuje evropskému standardu (tedy dosažení vyššího podílu životního pojištění nad pojištěním neživotním) stále rychleji. V následující tabulce jsou uvedena data týkající se hrubého předepsaného pojistného v rámci Evropské unie jako celku.

4.2 Životní pojištění v EU

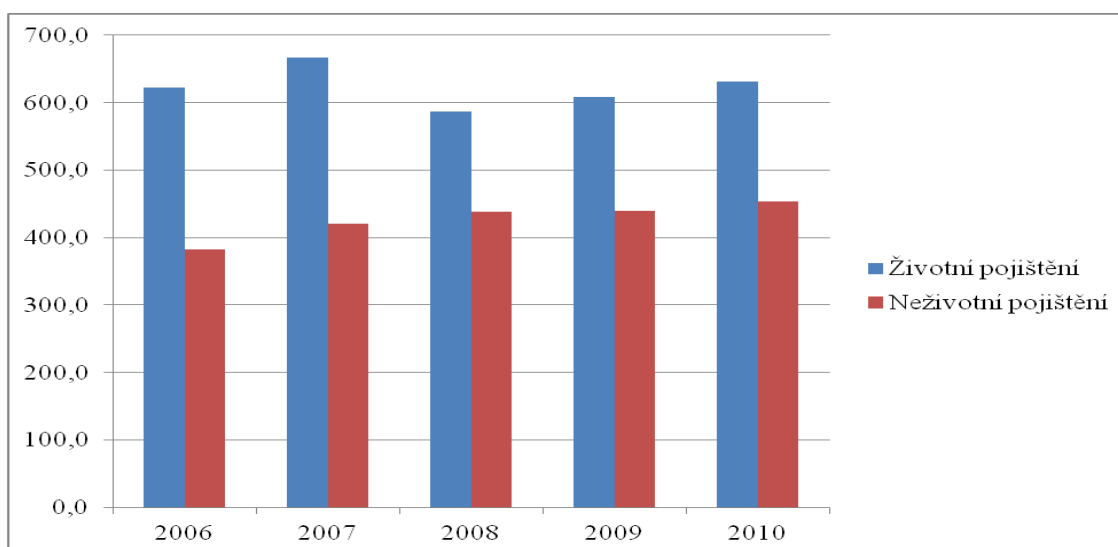
Tabulka 3.: Předepsané hrubé pojistné v EU (mld. EUR)

Rok	Životní pojištění (mld. EUR)	Neživotní pojištění (mld. EUR)
2006	621,7	381,9
2007	666,1	421,0
2008	586,2	438,2
2009	608,7	439,1
2010	631,7	453,6

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Datamonitor: Life and Non-Life Insurance in Europe

Přehled zobrazuje jisté fluktuace ve vývoji předepsaného životního pojištění. Očekává se, že se tyto výkyvy stabilizují. Evropský pojistný trh byl vzhledem k hrubému životnímu předepsanému pojistnému v roce 2010 na úrovni 631,7 mld. EUR. V odvětví neživotního pojištění činilo za rok 2010 předepsané pojistné 453,6 mld. EUR. Vývoj předepsaného pojistného v rámci zemí EU je odlišný od vývoje v České republice. Tohoto faktu si lze nejlépe povšimnout z grafu č. 3 znázorňující rozdílnost ve výši předepsaného pojistného v daných oblastech životního a neživotního pojištění.

Graf 3.: Hrubé předepsané pojistné v EU v letech 2006 - 2010 (mld. EUR)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Datamonitor: Life and Non-Life Insurance in Europe

Z grafu vyplývá, že v zemích Evropské unie připadá na oblast životního pojištění daleko větší objem prostředků než na oblast pojištění neživotního. V roce 2008 lze sledovat propad životního pojištění, zapříčiněný zejména hospodářskou krizí. Od tohoto roku však životní pojištění opět rostlo, přičemž však ani v roce 2010 nedosáhlo na úroveň, na které bylo v roce 2007. V oblasti neživotního pojištění se přes všechna sledovaná období dá hovořit o rostoucím trendu bez jakéhokoliv propadu. Graf č. 4 poté zobrazuje podíly životního a neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v rámci Evropské unie.

V tabulce č. 3 bude pozornost zaměřena na tempa růstu předepsaného pojistného v jednotlivých letech v rámci zemí Evropské unie.

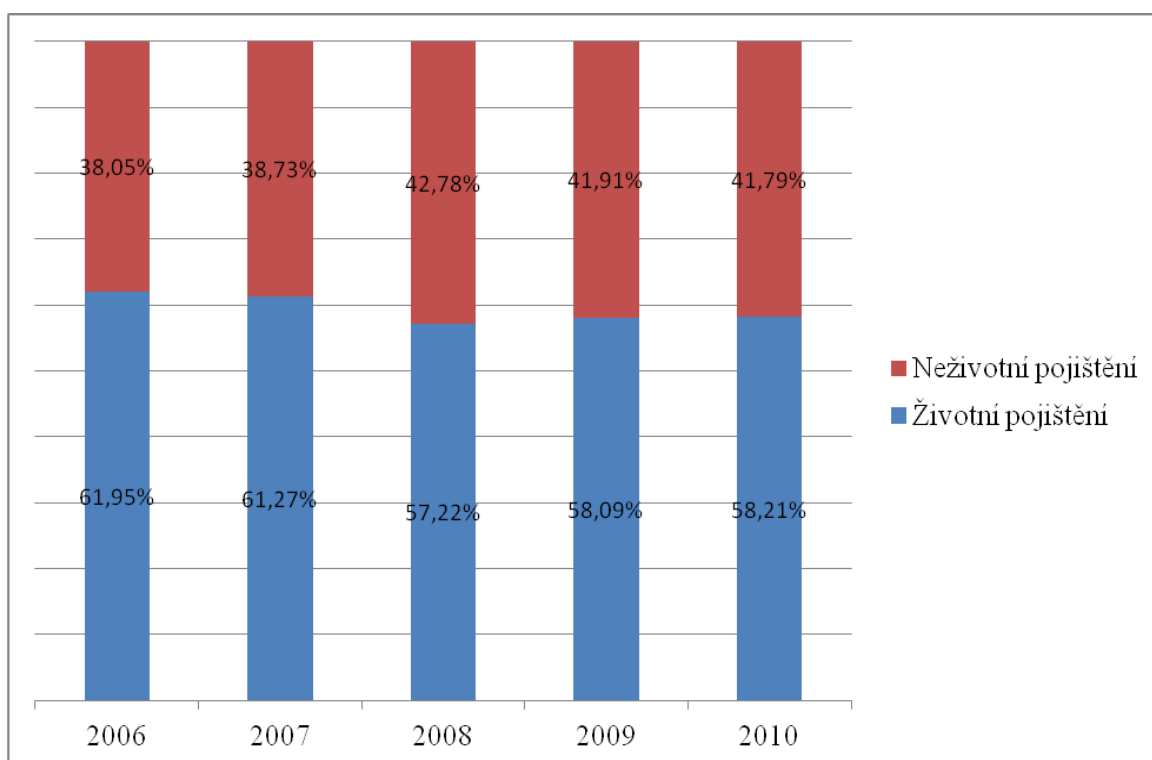
Tabulka 4.: Meziroční tempo růstu hrubého předepsaného pojistného v EU v letech 2007 - 2010

Rok	Meziroční tempo růstu (%)	
	Životní pojištění	Neživotní pojištění
2007	7,1	10,2
2008	-12,0	4,1
2009	3,8	0,2
2010	3,8	3,3

Zdroj: vlastní výpočet a zpracování na základě údajů z Datamonitor: Life and Non-Life Insurance in Europe

V přehledu procentuálních přírůstků a úbytků si lze povšimnout onoho propadu v oblasti životního pojištění mezi lety 2007 a 2008, který činil 12 procentních bodů. Tento negativní pokles následoval v příštích dvou letech pravidelný růst v podobě 3,8 %. Tempo růstu neživotního pojištění se od roku 2008 začalo výrazně zpomalovat. Nejmenší nárůst byl zaznamenán v roce 2009, kdy předepsané pojistné v neživotní sféře vzrostlo oproti předešlému roku pouze o 0,2 %. V dalším roce se již tempo růstu neživotního pojištění téměř vyrovnalo s tempem růstu pojištění životního. Celkové zpomalení dynamiky na pojistném trhu lze přisuzovat již zmíněné ekonomické krizi. V následujícím grafu bude znázorněn podíl oblastí životního a neživotního pojištění na celkově předepsaném pojistném v rámci Evropské unie za sledovaná období.

Graf 4.: Podíl životního a neživotního pojištění na celkově předepsaném pojistném v EU v letech 2006 – 2010.

Zdroj: vlastní výpočet a zpracování na základě údajů z Datamonitor: Life and Non-Life Insurance in Europe

Graf srovnávající podíly životního a neživotního pojištění v rámci EU potvrzuje již uvedené odlišnosti ve výši podílů na předepsaném pojistném v oblasti životního pojištění mezi zeměmi Evropské unie a Českou republikou. Z grafu je patrný pokles podílu životního pojištění a jeho následný pozvolný růst. Na základě zkoumání dat uvedených v tabulkách a grafech je možné potvrdit hypotézu týkající se jisté podpojištěnosti České republiky v oblasti životního pojištění. Z rostoucího podílu životního pojištění na celkově předepsaném pojistném ČR lze však konstatovat, že se Česká republika evropskému standardu přibližuje.

5 Produkt investičního životního pojištění

V odvětví životního pojištění patří investiční životní pojištění v současnosti k nejoblíbenějším a nejrozšířenějším produktu. Zájem klientů o tento produkt roste díky možnosti vkladu volných finančních prostředků do otevřených podílových fondů prostřednictvím dané instituce. Lze předpokládat, že tento trend bude i nadále narůstat. Zhodnocení vložených finančních prostředků nebývá garantováno a je závislé na zvolené investiční strategii, přičemž riziko nese klient. Ten má v tomto případě možnost volby z nabídky několika investičních fondů lišících se předpokládaným zhodnocením finančních prostředků, od kterého se odvíjí daná míra rizika. Investiční strategii lze měnit a vložené prostředky mezi fondy přesouvat. V praxi je ale tato možnost omezena jistými pojistnými podmínkami. Investiční strategie může být změněna pouze za určité období, kterým bývá jeden rok. Tato možnost je dále zpoplatněna.

Výhody pojištění

- možné rozšíření rozsahu pojistné ochrany formou různých připojištění
- možnost kdykoliv měnit nastavení pojištění a rozsah pojistné ochrany
- možnost aktivně měnit investiční strategii během trvání pojištění
- vkládání a čerpání finančních prostředků během trvání pojištění
- průběžně lze sledovat zhodnocení spořicí složky pojištění
- daňová uznatelnost

Nevýhody pojištění

- není garantována výše zhodnocení
- investiční riziko nese klient

Tabulka 5.: Základní vlastnosti vybraných druhů životního pojištění

Vlastnosti	Druh pojištění				
	Rizikové životní a úrazové	Kapitálové	Investiční	Univerzální	Důchodové
Krytí rizika (smrti)	•	•	•	•	
Tvorba kapitálové hodnoty		•	•	•	•
Aktivní ovlivňování výnosu			•		
Garantované zhodnocení		•		•	•
Flexibilita			•	•	
Daňová uznatelnost		•	•	•	•

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

5.1 Daňové výhody investičního životního pojištění

K uzavírání životního pojištění jako takového jsou občané motivováni státem prostřednictvím daňového zvýhodnění. Daňová uznatelnost pojištění se řídí zákonem 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Dle tohoto zákona si zaměstnanec může od základu daně z příjmu každý rok (zdaňovací období) odečíst zaplacené pojistné do maximální výše 12 000 Kč. Má-li uzavřeno více smluv s různými pojišťovnami, může zaplacené pojistné sčítat, ale pouze do výše 12 000 Kč. Jednorázově placené pojistné se poměrně rozpočítá na jednotlivá zdaňovací období podle doby trvání pojištění.

Zaměstnanec si dále může od základu daně z příjmu každý rok (zdaňovací období) odečíst příspěvek zaměstnavatele až do výše 24 000 Kč, a to v součtu pro soukromé

životní pojištění a penzijní připojištění od téhož zaměstnavatele. Příspěvek do tohoto limitu je zároveň osvobozen od odvodů na sociálním a zdravotním pojištění.

Zaměstnavatel může přispívat na soukromé životní pojištění zaměstnanců v libovolné výši. Tento příspěvek je pro zaměstnavatele do 8000 Kč na jednoho zaměstnance daňově uznatelným nákladem. Z příspěvků zaměstnancům zaměstnavatel neodvádí sociální ani zdravotní pojištění.

V případě předčasného ukončení pojistné smlouvy nebo změny doby trvání pojištění, musí pojištěný přiznat ke zdanění částky, o které mu byl snížen daňový základ. Dodanění se lze vyhnout ve dvou případech. První případ zahrnuje možnost, že pojištěnému nebude vyplaceno žádné pojistné plnění nebo odbytné. Druhou možností je převod kapitálové hodnoty pojištění na novou smlouvu soukromého životního pojištění, splňující podmínky pro uplatnění nezdanitelné části základu daně.

Tabulka 6: Daňové úspory životního pojištění

Měsíční pojistné	Odpočet od základu daně (ročně)	Roční úspora na dani z příjmů (15 %)
100 Kč	1 200 Kč	180 Kč
200 Kč	2 400 Kč	360 Kč
300 Kč	3 600 Kč	540 Kč
400 Kč	4 800 Kč	720 Kč
500 Kč	6 000 Kč	900 Kč
600 Kč	7 200 Kč	1 080 Kč
700 Kč	8 400 Kč	1 260 Kč
800 Kč	9 600 Kč	1 440 Kč
900 Kč	10 800 Kč	1 620 Kč
1 000 Kč	12 000 Kč	1 800 Kč

Zdroj: www.finance.cz

Podmínky, za kterých lze daňovou úlevu využít:

- Daňový odpočet lze využít při sjednání soukromého životního pojištění (rozumí se tím pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ smrti nebo dožití, a pojištění pro případ smrti nebo dožití s pojištěním invalidity)
- Pojistník musí být zároveň pojištěný.
- Výplata pojistného plnění je ve smlouvě sjednána až po 60 kalendářních měsících.
- Výplata pojistného plnění je ve smlouvě sjednána až v kalendářním roce, kdy fyzická osoba dosáhne 60 let.
- Při sjednání kapitálového pojištění s pevnou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně, musí sjednaná pojistná částka činit alespoň 40 000 Kč. V případě pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou nad 15 let musí být minimální pojistná částka alespoň 70 000 Kč.

5.2 Investování prostřednictvím IŽP

Investiční životní pojištění je kombinovaný produkt, který kromě pojistné smlouvy současně obstarává podílové listy vybraných fondů. Při uzavírání pojistné smlouvy si klient pojišťovny vybírá fond s určitou investiční strategií. Za část přijatého pojistného poté pojišťovna nakupuje investiční podílové jednotky. K tomuto účelu je pojištěnci zakládán speciální podílový účet. Výše vyplácené částky po uplynutí smluvní doby pojištění je závislá právě na hodnotě podílového účtu pojištěnce.

Nabízené investiční strategie mají obecně následující podobu:

- *konzervativní* – hotovost, dluhopisy
- *vyvážená (smíšená) strategie* – hotovost, dluhopisy, regionální akcie, globální akcie
- *dynamická strategie* – dluhopisy, regionální akcie, globální akcie

Produkty tohoto typu jsou většinou aktivně prodávány obchodními sítěmi pojišťoven nebo externisty. Za každého klienta zaplatí pojišťovna obchodní síti provizi pohybující se mezi 10 až 24 násobkem sjednané měsíční platby. Tyto náklady nakonec zaplatí klient prostřednictvím nejrůznějších poplatků. Každý produkt investičního životního pojištění má tak definovanou poplatkovou strukturu. „Management fee“ je odměna správce portfolia za jeho odborné směřování investic. Ukazatel celkové nákladovosti „TER“, tedy Total Expense Ratio, vyjadřuje poměr celkových provozních nákladů fondu k průměrné hodnotě vlastního kapitálu fondu. Parametr TER zohledňuje celkové náklady na správu daného fondu či portfolia a zahrnuje vedle vstupních poplatků a management fee i další náklady a poplatky spojené se správou finančních částek pro příslušný fond, např. poplatky bankám, úhrady nákladů obchodníků s cennými papíry, management fee (pod)fondů, které pojišťovny zařadí do svého portfolia, a jiné. Vyšší ukazatel znamená vyšší poplatky, které ovlivňují celkový výnos fondu a tím také konečnou hodnotu vyplacenou, v případě investičního životního pojištění, při dožití se sjednaného věku. Z pohledu klienta jde o náklady podobné RPSN v případě úvěru od banky, které musí vedle sjednaného úroku uhradit. Existuje celá řada dalších úkonů, za které si pojišťovna může účtovat mimořádný poplatek.

Tabulka 7.: Přehled zpoplatnitelných úkonů

Mimořádné poplatky	
Změna investiční strategie	Změna pojistného
Přesun jednotek mezi fondy	Informace o hodnotě fondu
Změna pojistné částky	Informace o výši odkupného
Storno pojištění	Částečný odkup
Změna osobních údajů	Informace o výši částečného odkupného
Poplatek za výpis z účtu	Změna frekvence placení pojistného
Sjednání doplňkového pojištění	Pozastavení placení pojistného
Zrušení doplňkového pojištění	Ukončení placení běžného pojistného
Vinkulace pojistného plnění	Potvrzení o daňových odpočtech

Zdroj: www.penize.cz

6 Komparace vybraných produktů IŽP

Pro potřebu srovnání produktů investičního životního pojištění byly vybrány následující pojišťovny: Pojišťovna České spořitelny a.s., Kooperativa pojišťovna a.s., UNIQA pojišťovna a.s., Generali Pojišťovna a.s. Společnosti byly vybrány jednak dle jejich podílu na trhu – všechny se nachází mezi prvními deseti z hlediska celkového předepsaného pojistného (viz Tabulka 4). Dalším kritériem byla jistá regionální diverzifikace. Pouze Pojišťovna České spořitelny a.s. a Kooperativa pojišťovna a.s. patří společně do finanční skupiny Vienna Insurance Group. Ve všech případech se jedná o univerzální pojišťovny, zabývající se jak životním, tak neživotním pojištěním.

Tabulka 8.: Přehled pojišťoven dle smluvního předepsaného pojistného za rok 2011

Pojišťovna	Smluvní předepsané pojistné (tis. Kč)					
	Životní pojištění	%	Neživotní pojištění	%	Celkem	%
Česká pojišťovna, a.s.	11 170 281	24,6	20 161 703	28,4	31 331 984	26,9
Kooperativa pojišťovna, a.s.	5 998 834	13,2	16 755 494	23,6	22 754 328	19,5
Allianz pojišťovna, a.s.	2 137 146	4,7	7 307 604	10,3	9 444 750	8,1
Generali Pojišťovna, a.s.	2 579 443	5,7	5 859 411	8,2	8 438 854	7,3
ČSOB Pojišťovna, a.s.	3 355 678	7,4	4 026 397	5,7	7 382 075	6,3
Pojišťovna České spořitelny, a.s.	5 310 429	11,7	787 513	1,1	6 097 942	5,2
Česká podnikatelská, a.s.	1 162 684	2,6	4 678 829	6,6	5 841 514	5
UNIQA pojišťovna, a.s.	1 189 042	2,6	3 994 092	5,6	5 180 134	4,5
ING Životní pojišťovna, a.s.	5 089 053	11,2	-	-	5 089 053	4,4
BNP Paribas Cardif Pojišťovna, a.s.	257 242	0,6	1 969 410	2,8	2 226 652	1,9

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

6.1 Představení vybraných pojišťoven

6.1.1 Pojišťovna České spořitelny a.s.

Na českém trhu působí již od roku 1993. Své produkty nabízí v síti poboček České spořitelny i prostřednictvím externích partnerů. V roce 2011 dosáhlo smluvní předepsané pojistné této společnosti hodnoty 6 miliardy korun. Základní kapitál činí 1,9 miliardy korun. Stav technických rezerv činil necelých 23 mld. Kč. Od roku 2008 patří

do pojišťovací skupiny Vienna Insurance Group. Tato společnost spolupracuje s renomovanou zajišťovnou Swiss Re, druhou největší zajišťovnou na světě. Vienna Insurance Group AG byla založena v roce 1824 Georgem Ritterem von Högelmüllerem jako Vzájemná c. k. privilegovaná požární pojišťovna. Během své více než stoosmdesátileté existence se vyvinula v největší rakouskou pojišťovací skupinu, jejíž akcie jsou obchodovány na burzách ve Vídni a v Praze. Mimo kmenový trh v Rakousku je Vienna Insurance Group prostřednictvím podílu na pojišťovnách aktivní v Albánii, Bělorusku, Bulharsku, České republice, Černé Hoře, Estonsku, Gruzii, Chorvatsku, Lichtenštejnsku, Litvě, Lotyšsku, Maďarsku, Makedonii, Německu, Polsku, Rumunsku, Rusku, na Slovensku, v Srbsku, Turecku a na Ukrajině. Od roku 2011 je zastoupena také v Bosně a Hercegovině. Kromě toho existují pobočky Wiener Städtische Versicherung v Itálii a Slovinsku, jakož i pobočka Donau Versicherung v Itálii. Mezi dceřiné společnosti Vienna Insurance Group v České republice patří kromě Pojišťovny České spořitelny, a.s., také Kooperativa pojišťovna, a.s., a Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.

6.1.2 Kooperativa pojišťovna a.s.

Společnost je druhou největší pojišťovnou na tuzemském trhu. Byla založena v roce 1991 jako první komerční pojišťovna na území bývalého Československa. Její podíl na celkovém smluvním předepsaném pojistném v ČR je 19,5 %. Úroveň technických rezerv činila k 31.12.2011 41,5 mld. Kč. Základní kapitál firmy činil 3 mld. Kč. Je univerzální pojišťovnou, která nabízí plný sortiment služeb a všechny standardní druhy pojištění jak pro občany, tak pro klienty z řad firem od drobných podnikatelů až po velké korporace. Kooperativa je součástí koncernu Vienna Insurance Group (VIG). V současné době má více než 300 obchodních míst a produkty Kooperativy lze sjednat i v pobočkách České spořitelny.

6.1.3 Generali Pojišťovna a.s.

Pro Generali Pojišťovna a.s. pracuje bezmála 3000 zaměstnanců a spolupracovníků v celé České republice. Ve své nabídce poskytuje produkty z oblasti životního i neživotního pojištění. Generali je hustotou sítě svých zastoupení dostupná

zákazníkům na celém území České republiky. Celkové předepsané smluvní pojistné za rok 2011 činilo téměř 8,5 miliardy korun. Tržní podíl na českém pojistném trhu z hlediska výše předepsaného pojistného činil celkově 7,3 %. Služby jsou nabízeny prostřednictvím vlastních spolupracovníků i makléřských společností. Pobočka Assicurazioni Generali byla v Praze založena již v roce 1832. V roce 1920 zde působila pojišťovna Moldavia Generali a v roce 1939 se tato společnost sloučila s další pojišťovnou Sekuritas. Generali u nás úspěšně působila až do roku 1945, kdy došlo dekretem prezidenta republiky ke znárodnění soukromých pojišťoven. V roce 1993 se Generali vrátila zpět do České republiky. Jako akciová společnost působí Generali od ledna 1995, kdy došlo ke změně právního statutu. Organizační složka mezinárodního pojišťovacího koncernu Erste Allgemeine Versicherungs-AG se transformovala do Generali Pojišťovna a.s. Významným milníkem v novodobé historii společnosti bylo převzetí pojišťovny Zürich k 1. lednu 2003, které znamenalo především posílení pozice v oblasti pojištění motorových vozidel i dalších odvětví neživotního pojištění. Další klíčovou událostí byl vstup pojišťovny Generali do mezinárodního pojišťovacího gigantu Generali PPF holding v roce 2008.

6.1.4 Uniqa pojišťovna a.s.

Společnost zahájila svoji činnost v roce 1993. Spoluzakladatelem a jediným akcionářem je rakouská pojišťovací skupina UNIQA Group, která vznikla v roce 1999 spojením pojišťoven Bundesländer Versicherung, Austria Collegialität a Raiffeisen Versicherung. Koncern zaměstnává více než 19 tis. zaměstnanců. Úroveň technických rezerv společnosti Uniqa činila k 31.12.2011 4,9 mld. Kč. Základní kapitál firmy činil 0,5 mld. Kč. UNIQA pojišťovna vykázala za rok 2011 na smluvním předepsaném pojistném 5,1 mld. Kč, což z tohoto hlediska činí celkový podíl na trhu 4,5 %. Síť více než 180 poboček řízených 6 regionálními ředitelstvími zabezpečuje servis pro zákazníky na celém území České republiky. UNIQA mimo Rakouska a ČR působí také v Albánii, Bosně a Hercegovině, Bulharsku, Černé Hoře, Chorvatsku, Itálii, Kosovu, Lichtenštejnsku, Maďarsku, Makedonii, Polsku, Rumunsku, Rusku, Slovensku, Slovinsku, Srbsku, Švýcarsku a Ukrajině. UNIQA Group Tímto sloučením vznikl jeden z kapitálově nejsilnějších rakouských pojišťovacích subjektů.

6.2 Vlastnosti produktů IŽP vybraných pojišťoven

Za účelem komparace produktů investičního životního pojištění byly v rámci daných společností vybrány následující pojistné programy: Pojišťovna České spořitelny - Flexi, Kooperativa pojišťovna – Perspektiva (7BN), Generali – Genio, Uniqa – Finmax. Vlastnosti jednotlivých pojistných programů jsou charakterizovány v následujících tabulkách.

Tabulka 9.: Pojišťovna České spořitelny - Flexi životní pojištění

Vlastnosti produktu	
Vstupní věk	
18-70 let, dítě od 0 do nedovršených 18 let	
Pojistná doba	
minimální	3 roky
maximální	do věku 100 let, od 71 let pouze v omezeném rozsahu
Minimální pojistné	
roční	3 600 Kč
pololetní	1 800 Kč
čtvrtletní	900 Kč
měsíční	300 Kč
mimořádné	500 Kč
Pojistné krytí v případě smrti	
minimální výše PČ	10 000 Kč
klesající pojistná částka	ne
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy (měsíčně)	30 Kč
inkasní poplatek	5 Kč (platí se pouze v případě měsíční frekvence)
Mimořádný výběr	
poplatek	100 Kč
poplatek za pravidelný odkup	-
minimální výše	1 000 Kč
minimální zůstatek	pojišťovna schvaluje výši mimořádného výběru
Volitelná připojištění	
Zproštění od placení, úrazové (smrt, trvalé následky, denní odškodné), úrazové dětí, vážných nemocí, invalidity, hospitalizace, pracovní neschopnosti, vážné nemoci dětí, kapitálové hodnoty, doživotní kapitálové renty, hospitalizace dětí.	

Zdroj: Pojišťovna České spořitelny a.s.

Tabulka 10.: Kooperativa pojišťovna – Perspektiva (7BN)

Vlastnosti produktu	
Vstupní věk	
18-70 let	
Pojistná doba	
minimální	10 let
maximální	do věku 80 let
Minimální pojistné	
roční	4 800 Kč
pololetní	2 400 Kč
čtvrtletní	1 200 Kč
měsíční	400 Kč
mimořádné	1 000 Kč
Pojistné krytí v případě smrti	
minimální výše PČ	10 000 Kč
maximální PČ	6 000 000 Kč
klesající pojistná částka	ano
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy (měsíčně)	30 Kč
inkasní poplatek	0 Kč
Mimořádný výběr	
možný od 3. roku	
poplatek	100 Kč
poplatek za pravidelný odkup	-
minimální výše	1 000 Kč
minimální zůstatek	0 Kč
Volitelná připojištění	
Úrazové (smrt, TNÚ, tělesné poškození, plná invalidita úrazem, hospitalizace, denní dávky), úrazové dětí, vážných nemocí, invalidity, hospitalizace, pracovní neschopnosti, klesající smrt, důchod pro pozůstalé, Medikompas (zajištění zdravotní péče).	

Zdroj: Kooperativa pojišťovna a.s.

Tabulka 11.: Generali – Genio

Vlastnosti produktu	
Vstupní věk	
0 - 70 let	
Pojistná doba	
minimální	5 let
maximální	do věku 75 let
Minimální pojistné	
roční	3 600 Kč
pololetní	1 800 Kč
čtvrtletní	900 Kč
měsíční	300 Kč
mimořádné	1 000 Kč
Pojistné krytí v případě smrti	
minimální výše PČ	2 000 Kč
maximální PČ	4 000 000
klesající pojistná částka	ne
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy (měsíčně)	30 Kč, pojišťovna může zvýšit na 100
inkasní poplatek	0 Kč
Mimořádný výběr	
poplatek	0,25% z odkupovaných jednotek, min. 50 Kč, max. 500 Kč
poplatek za pravidelný odkup	-
minimální výše	není stanovena
minimální zůstatek	4 000 Kč
Volitelná připojištění	
Zproštění od placení, úrazové (smrt, TNÚ, denní odškodné, hospitalizace, invalidita), vážných nemocí, invalidity, hospitalizace, pracovní neschopnosti, pojištění smrti autonehodou (i trvalé následky), úrazové pojištění bez ocenění zdrav. rizika, pojištění odškodnění definovaných úrazů s asistenčními službami, denní odškodné za dobu léčení vyjmenovaných úrazů	

Zdroj: Generali Pojišťovna a.s

Tabulka 12.: Uniqa – Finmax

Vlastnosti produktu	
Vstupní věk	
15-70 let	
Pojistná doba	
minimální	5 let
maximální	do věku 75 let
Minimální pojistné	
roční	300 Kč
pololetní	300 Kč
čtvrtletní	300 Kč
měsíční	300 Kč
mimořádné	3 000 Kč
Pojistné krytí v případě smrti	
minimální výše PČ	30 000 Kč
klesající pojistná částka	ano (min. PČ 50 000 Kč)
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy (měsíčně)	dle výše sjednané pojistné částky pro případ smrti
inkasní poplatek	1%
Mimořádný výběr	
poplatek	70 Kč
minimální výše	neomezena
minimální zůstatek	0 Kč
Volitelná připojištění	
Zproštění od placení, úrazové (smrt, TNÚ, denní odškodné), úrazové děti, vážných nemocí, invalidity, hospitalizace, pracovní neschopnosti, úrazové pojištění studentů do 26 let, MedUniqa, pojištění právní ochrany.	

Zdroj: Uniqa pojišťovna a.s.

6.3. Charakteristika vybraných investičních strategií

Za účelem komparace pojistných produktů byla v rámci nabídky jednotlivých pojišťoven vybrána dynamická akciová portfolia. Tato portfolia musí splňovat následující pravidla pro obezřetné dlouhodobé investování:

- informační otevřenost – klient má možnost zjistit, co fond či portfolio obsahuje;
- dodržení pravidel diverzifikace 5/10/40 dle UCIST III. Maximální investice 10 % do akcií od jednoho emitenta a suma podílů od 5 % do 10 % nesmí překročit 40 % hodnoty celého portfolia. Je to z toho důvodu, aby se opravdu jednalo o fond a nikoliv o „skupinu akcií“;
- sektorová alokace globální – klient nemá možnost portfolio ovlivňovat, umožňuje ochranu před umrtvením určitého sektoru;
- regionální alokace globální nebo Evropa – pro zajištění titulů z oblastí, které jsou k vlastníkům příznivé.

6.3.1. Pojišťovna České spořitelny a.s. - ESPA Stock Europe - Active

Správce fondu je Erste Sparinvest. Strategie fondu klade přednostní důraz na akcie podniků z oblasti celé Evropy. Správa fondu sleduje aktivní vyhledávání investic podle kvantitativních a kvalitativních metod týmu specializujícího se na evropské akcie. S investiční strategií jsou spojena také měnová rizika, která zpravidla nejsou zajištěna. Fond je denominován v eurech a byl založen 1.3.2004. Prvních pět top společností, které jsou sdružovány tímto fondem patří Novo Nordisk (4%), British American Tobacco PLC (3,7%), Roche Holding AG (2,8%), Shire PLC (2,7%) a Diageo PLC (2,1%).

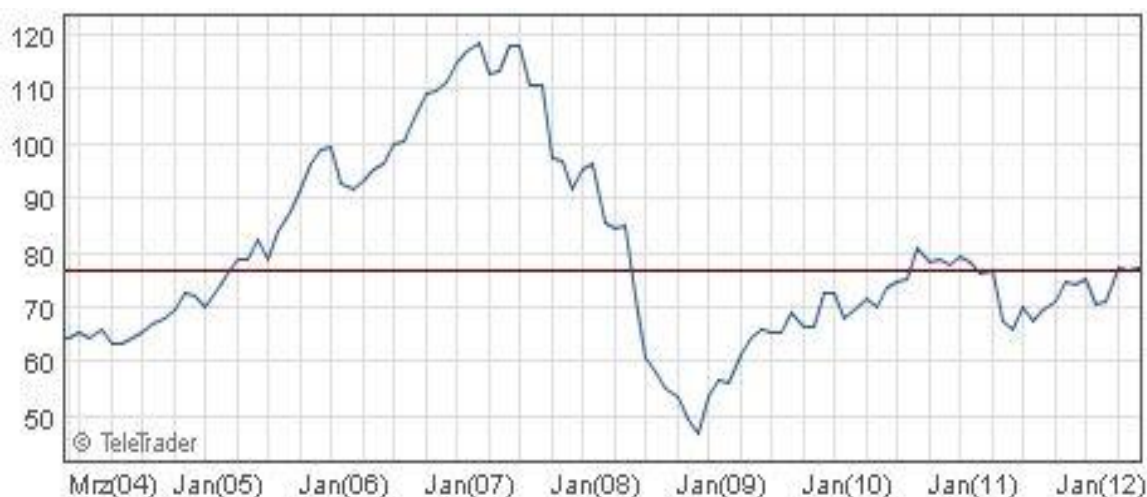
Tabulka 13.: Zhodnocení ESPA Stock Europe - Active

Zhodnocení (%)			
3 měsíce	6 měsíců	1 rok	od založení
8,49	2,46	13,65	15,81

Zdroj: www.pojistovnacs.cz

Fond této pojišťovny za poslední rok zaznamenal pozitivní nárůst. Mezi srovnávanými fondy a strategiemi je to druhý největší roční nárůst, a to po Investičním programu od pojišťovny Uniqa – Equity. Roční výkon je však velice krátký časový interval. Vhodné je sledovat alespoň pětiletý horizont či kumulovanou výkonnost od založení fondu.

Graf 5.: Výkonnost ESPA Stock Europe - Active

Zdroj: www.fondsprofessionell.at

Z grafu, představujícího vývoj fondu ESPA Stock Europe – Active, je zřetelná volatilita, která souvisí s dynamickou povahou fondu a je vyšší než u konzervativnějších variant. Lze si povšimnout propadu začínajícím v roce 2007 a pokračujícím až do roku 2009, kdy zhodnocení fondu opět začalo narůstat, přičemž nárůst není tak prudký, jako předcházející pokles. Vývoj zachycený v grafu odráží situaci na ekonomických trzích, která se ve výše zmíněných letech projevovala jako hospodářská recese.

6.3.2. Kooperativa pojišťovna a.s. – Conseq Active Invest Dynamické portfolio

V tomto případě se, již dle názvu, jedná o fondové portfolio, prostřednictvím kterého je investováno do dluhopisových a akciových fondů. Fond je denominován v českých korunách. Měnové riziko je zajištěno. Minimální doporučený investiční horizont, vzhledem k dynamické povaze, je 5 let. Fond byl založen 3.11.2004. Z hlediska výše podílu se toto portfolio, v případě prvních pěti, skládá z fondu Conseq

Dluhopisový Nové Evropy (2,51%), akciové fondy – Conseq Akciový (12,39%), Franklin Mutual Beacon (10,08%), Parvest USA (9,68%), Franklin Mutual European (7,59%), Templeton Asian Growtd (6,82%).

Tabulka 14.: Zhodnocení Conseq Active Invest

Zhodnocení (%)			
3 měsíce	6 měsíců	2 roky	od založení
6,54	-2,78	7,32	21,95

Zdroj: www.koop.cz

Portfolio za poslední 2 roky zaznamenalo nárůst v podobě 7,32 %. Skutečnost lépe odráží údaj o zhodnocení od založení fondu, což je téměř 22 %. Tímto se mezi uvedenými fondy/portfolii stává nejvýkonnějším. Ukazatel „od založení“ je ovšem značně závislý od stáří fondu. V tomto případě je ale možné Conseq Active Invest porovnávat s druhým nejvýkonnějším fondem v rámci vybraných strategií/fondů, a to s ESPA Stock Europe – Active, právě pro obdobný časový horizont, po který je v rámci fondu obchodováno.

Graf 6.: Výkonnost Conseq Active Invest Dynamické portfolio

Zdroj: www.koop.cz

Z grafu Conseq Active Invest je možné pozorovat značnou podobnost ve vývoji s fondem Pojišťovny České spořitelny ESPA Stock Europe – Active, zobrazeným

v grafu č. 5. Na výkonnosti fondu se opět podepisuje negativní situace na ekonomických trzích. Tento trend lze pozorovat u všech zvolených fondů/portfolií a nebude proto již dále komentován. Důvod podobného vývoje je dán stejnorodou povahou vybraných fondů.

6.3.3. Generali Pojišťovna a.s. – Euro Equities Opportunity C

Tento fond investuje zejména do akcií společností kótovaných na burzách zemí eurozóny. Investičním cílem je dosáhnout dlouhodobý růst investovaného kapitálu. Fond je denominován v eurech. Investičním manažerem je Generali Investments France. Mezi top deset společností fondu dle podílu patří Diageo PLC (2,94%), Novo Nordisk (2,72%), Nestle SA (2,58%), Basf SE (2,42%), Christian Dior (2,28%). Z hlediska struktury fondu zaujímá nejvyššího podílu finanční služby, poté průmysl, materiály, spotřeba, zdravotnictví a energetika.

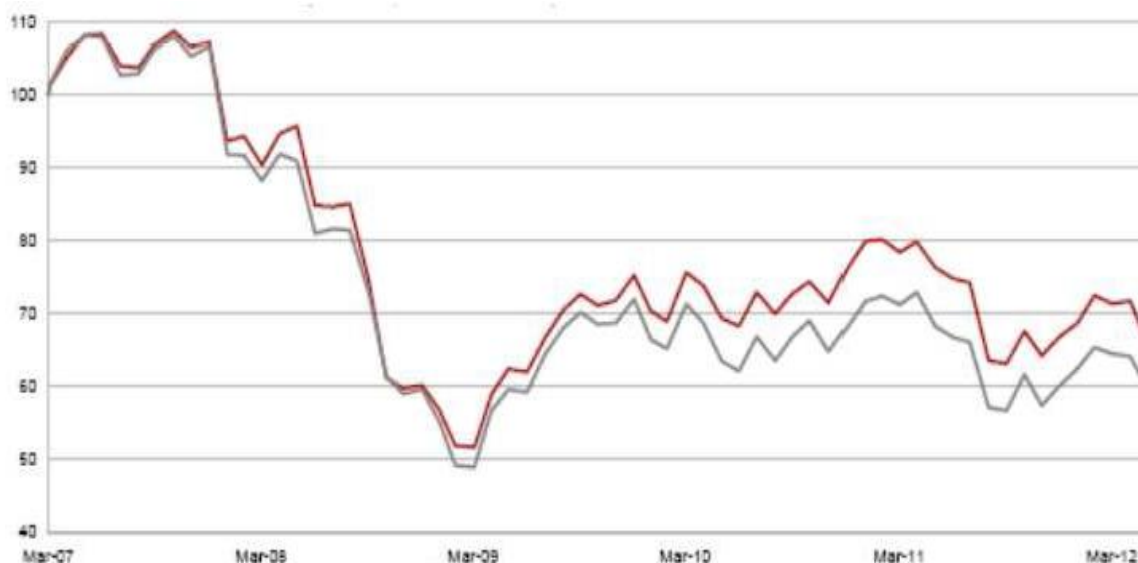
Tabulka 15.: Zhodnocení Euro Equities O.C

Zhodnocení (%)		
3 měsíce	1 rok	od založení
-9,26	-13,87	-34,32

Zdroj: www.generali.cz

Z tabulky výkonnosti fondu Generali Euro Equities Opportunity C je patrné, že od jeho založení zaznamenává oproti ostatním značný pokles. Toto neplatí u investiční strategie Equity od pojišťovny Uniqa, který je od založení v propadu 33,4 %. Za poslední rok je fond společnosti Generali také v záporných číslech.

Graf 7.: Výkonnost Euro Equities Opportunity C

Zdroj: www.generali.cz

Na vývoji fondu lze oproti ostatním fondům/portfoliím spatřit nižší dynamiku nárůstu od propadu v roce 2009.

6.3.4. Uniqa pojišťovna a.s. – Investiční program Equity

Strategie Equity je celosvětově diversifikovanou akciovou strategií. Cílem je, aby se dlouhodobě orientovaní investoři mohli podílet na historicky vyšších výnosech na akciových trzích. Vyšší rizikovost akciového portfolia řídí Equity širokou regionální diversifikací produktů s příměsí fondů s Total-Return filosofií managementu (řízení výnosu přímo ve vztahu k riziku, tzn. relativní nezávislost na volatilitě trhu). Těžiště leží s 60 % ve fondech s globálním působením, dále v 20 % v evropských fondech, 10 % v akciových fondech zaměřených na střední a východní Evropu a 10 % ve fondech zaměřených na Eurasii.

Tabulka 16.: Zhodnocení programu Equity

Zhodnocení (%)			
3 měsíce	6 měsíců	1 rok	od založení
3,7	6,47	27,48	-33,40

Zdroj: www.uniqa.cz

Z přehledu zhodnocení fondu vyplývá, že za poslední rok dosáhl oproti ostatním fondům/portfoliím vysokého zhodnocení. Od samotného založení fondu je však v propadu 33,4 %.

Graf 8.: Výkonnost Investičního programu Equity

Zdroj: www.uniqa.cz

Také na vývoji investičního programu Equity lze po roce 2009 pozorovat pomalejší trend ve zhodnocení než u ostatních fondů/strategií.

6.4 Srovnání vybraných produktů IŽP

V komparaci pojistných produktů investičního životního pojištění je pozornost zaměřena na srovnání hlavního krytí daných programů. Analýza hlavního krytí se zabývá krytím rizika smrti/dožití a investiční složkou pojistných produktů. Pro potřeby zjištění jaké maximální plnění lze za stejné pojistné očekávat u jednotlivých společností, byly vymezeny jednotné parametry. Jednotlivé modelové příklady se z těchto parametrů odvíjejí. Vzorovým modelovým příkladem, na kterém bude stanovena výhodnost jednotlivých pojišťoven, je muž 40 let.

6.4.1 Maximální pojistné částky vybraných pojišťoven

Zvolené parametry:

Věk: 20, 30, 40, 50 let

Pohlaví: muž i žena

Měsíční pojistné: 1 000 Kč

Doba trvání smlouvy do: 60 let

Tabulka 17.: Přehled maximálních pojistných částek jednotlivých pojišťoven

Pojišťovna	Pohlaví	Věk	Pojistné (Kč)	Pojistná doba (roky)	Maximální možná pojistná částka (Kč)
Pojišťovna České spořitelny a.s.	muž	20	1 000	40	2 995 000
		30	1 000	30	1 985 000
		40	1 000	20	1 016 000
		50	1 000	10	497 000
	žena	20	1 000	40	6 582 000
		30	1 000	30	4 213 000
		40	1 000	20	2 130 000
		50	1 000	10	656 000
Kooperativa pojišťovna a.s.	muž	20	1 000	40	3 113 000
		30	1 000	30	2 218 000
		40	1 000	20	1 464 000
		50	1 000	10	936 000
	žena	20	1 000	40	6 000 000
		30	1 000	30	4 437 000
		40	1 000	20	3 113 000
		50	1 000	10	2 032 000
Generali Pojišťovna a.s.	muž	20	1 000	40	2 347 000
		30	1 000	30	1 837 000
		40	1 000	20	1 296 000
		50	1 000	10	676 000
	žena	20	1 000	40	4 000 000
		30	1 000	30	4 000 000
		40	1 000	20	2 970 080
		50	1 000	10	1 567 000
Uniqa pojišťovna a.s.	muž	20	1 000	40	3 830 000
		30	1 000	30	2 741 000
		40	1 000	20	1 812 000
		50	1 000	10	1 156 000

Pojišťovna	Pohlaví	Věk	Pojistné (Kč)	Pojistná doba (roky)	Maximální možná pojistná částka (Kč)
	žena	20	1 000	40	8 808 000
		30	1 000	30	6 165 000
		40	1 000	20	4 070 000
		50	1 000	10	2 648 000

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnoty v tabulce představují maximální pojistnou částku dosažitelnou u jednotlivých pojišťoven za 1000 Kč měsíčního pojistného pro danou věkovou kategorii 20, 30, 40, 50 let při pojištění do 60 let. Výsledky vypovídají o značných rozdílech, které v tomto ohledu mezi pojišťovnami existují. Pojištění by především mělo krýt rizika, která klientovi hrozí a pomoci zajistit rodinu v případě nenadálé ztráty živitele, proto je tento faktor velmi významný. V tabulce jsou pro zajímavost zobrazeny údaje, které ještě nyní jsou z hlediska pohlaví diverzifikovány. Dále jsou kromě věku vzorové modelace uvedeny také další tři věky, mezi kterými lze pozorovat rozdíly v pojistných částkách vyplývající z odlišné rizikovosti jednotlivých věků.

Z údajů uvedených v přehledu vyplývá, že z hlediska nejvyšší možné pojistné částky vychází nejlépe společnost Uniqa. Pojišťovna Uniqa nabízí ze všech uvedených pojišťoven, ve všech věkových kategoriích a u obou pohlaví jednoznačně nejvyšší pojistné částky. Ve srovnání s ostatními pojišťovnami se největší rozdíl v maximální pojistné částce, činící téměř pět milionů korun, nachází v případě dvacetileté ženy u pojišťovny Generali. Ta má maximální pojistnou částku omezenou pevně čtyřmi miliony korun. Tohoto stropu dosahuje také u ženy ve věku třiceti let. Také Kooperativa má maximální pojistnou částku nastavenou pevně, a to na šest milionů korun. Právě Kooperativa se v tomto srovnání umístila na druhém místě. Pojistné částky zbývajících pojišťoven převyšuje všechny, kromě dvacetileté ženy, kde znovu naráží na nastavený maximální strop a vyšší částku nabízí Pojišťovna České spořitelny. Pokud bychom se drželi vzorového modelu, umístění pojišťoven by bylo následující: Uniqa, Kooperativa, Generali a Pojišťovna České spořitelny. Rozdíl mezi Uniquou a Pojišťovnou České spořitelny je na pojistné částce zhruba 800 tis. Kč.

6.4.2 Rizikové sazby pojistného vybraných pojišťoven

V následující tabulce je uvedena výše jednotlivých rizikových sazeb při nastavení jednotné pojistné částky v případě smrti.

Zvolené parametry:

Věk: 20, 30, 40, 50 let

Pohlaví: muž i žena

Pojistná částka v případě smrti: 1 000 000 Kč

Doba trvání smlouvy do: 60 let

Tabulka 18.: Přehled rizikových sazeb jednotlivých pojišťoven

Pojišťovna	Pohlaví	Věk	Pojistná částka pro případ smrti (Kč)	Pojistná doba (roky)	Roční rizikové sazby (Kč)
Pojišťovna České spořitelny a.s.	muž	20	1 000 000	40	2 831
		30	1 000 000	30	3 915
		40	1 000 000	20	5 875
		50	1 000 000	10	9 431
	žena	20	1 000 000	40	1 272
		30	1 000 000	30	1 810
		40	1 000 000	20	2 726
		50	1 000 000	10	4 264
Kooperativa pojišťovna a.s.	muž	20	1 000 000	40	4 391
		30	1 000 000	30	6 119
		40	1 000 000	20	9 042
		50	1 000 000	10	13 794
	žena	20	1 000 000	40	2 822
		30	1 000 000	30	3 822
		40	1 000 000	20	5 597
		50	1 000 000	10	8 647
Generali Pojišťovna a.s.	muž	20	1 000 000	40	3 309
		30	1 000 000	30	4 527
		40	1 000 000	20	6 735
		50	1 000 000	10	10 588
	žena	20	1 000 000	40	1 392
		30	1 000 000	30	1 969
		40	1 000 000	20	2 953
		50	1 000 000	10	4 521

Pojišťovna	Pohlaví	Věk	Pojistná částka pro případ smrti (Kč)	Pojistná doba (roky)	Roční rizikové sazby (Kč)
Uniqa pojišťovna a.s.	muž	20	1 000 000	40	3 411
		30	1 000 000	30	4 677
		40	1 000 000	20	7 001
		50	1 000 000	10	10 842
	žena	20	1 000 000	40	1 457
		30	1 000 000	30	2 047
		40	1 000 000	20	3 086
		50	1 000 000	10	4 719

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů společnosti Bonnet.cz, s.r.o.

Hodnoty v tabulce představují průměrné roční sazby pro pojistnou částku 1 mil. Kč na krytí rizika smrti. Na rizikové sazby je možné pohlížet jako na jakousi cenu pojistného. Z toho vyplývá, že nižší hodnota je pro klienta výhodnější. U produktu Uniqa - Finmax lze navíc získat dividendu, z rozdílu skutečné úmrtnosti a rizikovými sazbami. Tato dividendu představuje podíl, závazně klientovi vyplácený z lepšího výsledku životního pojištění Uniqa ve srovnání se statistickými projekcemi. V přehledu není s rizikovou dividendou počítáno. Rizikové pojistné pro krytí rizika smrti pojištěného je měsíčně strháváno z podílového účtu. Stanovuje se jako součin příslušné sazby (pojistné sazby jsou stanoveny na základě úmrtnostních tabulek, přičemž pojišťovny si sazby dále upravují) odpovídající věku pojištěného a rozdílu sjednané pojistné částky a hodnoty investice snížené o případný akumulovaný dluh. Akumulovaný dluh představuje dosud neuhrazené srážky z podílového účtu. Při porovnání hodnot, nejen dle modelového příkladu muže 40 let, vychází nejlépe Pojišťovna České spořitelny, dále Generali, Uniqa a nakonec Kooperativa. Nejdražším pojištěním pro muže 50 let se stala Perspektiva (7BN) od Kooperativy. Ta v tomto případě ostatní sazby v daném věku v průměru ročně převyšuje o zhruba 3 tis. Kč. Obecně si lze povšimnout výrazně nižších rizikových sazeb u žen, ať už v jakémkoliv věku. To je dáno právě stanovením sazeb z koeficientů úmrtnostních tabulek. Vzhledem k faktu, že se ženy průměrně dožívají vyššího věku než muži, vycházejí pro ně poté tyto koeficienty příznivěji. Pro pojišťovny se jeví jako méně rizikové a jsou tedy ochotny ženy pojistit za nižší rizikové sazby. Také v tomto ohledu se Kooperativa od ostatních

srovnávaných pojišťoven odlišuje. Kromě ní jsou u zbývajících pojišťoven rizikové sazby u žen oproti mužům o více jak polovinu nižší. Tyto rozdíly mají dle legislativy Evropské unie koncem tohoto roku pominout. Jednotné sazby pojistného pro ženy a muže musí být pro nové pojistné smlouvy zavedeny od 21. prosince 2012.

6.4.3 Kapitálová hodnota při investování prostřednictvím IŽP

Investiční část životního pojištění je charakterizována celkovými náklady na akciové portfolio. Investiční životní pojištění z hlediska tvorby kapitálové hodnoty nemá význam sjednávat na dobu pod dvacet let, z tohoto důvodu byl vybrán akciový, dynamický druh portfolio. Toto portfolio musí splňovat výše uvedená pravidla pro obezřetné dlouhodobé investování. Vybrána byla portfolio dle ukazatele celkové nákladovosti TER, a to vždy levnější varianta v rámci nabídky dané pojišťovny. V celkové kapitálové hodnotě jsou touto modelací zahrnuty všechny běžné náklady pojišťovny na poplatky a provize včetně nákladů na správu rezervy. Předmětem zkoumání v této části práce bude srovnání výše zhodnocení finančních prostředků investovaných prostřednictvím investičního životního pojištění. V následující tabulce je uveden přehled vybraných portfolio a jejich nákladovosti, které vyplývají z analytických údajů společnosti Bonnet.cz, s.r.o.

Tabulka 19.: Investiční portfolio a jejich nákladovost

Pojišťovna	Fond/Strategie	Celková nákladovost dynamického portfolio
Pojišťovna České spořitelny a.s.	ESPA Stock Europe - Active	1,58%
Kooperativa pojišťovna a.s.	Conseq Invest Dynamické portfolio	2,53%
Generali Pojišťovna a.s.	Euro Equities Opportunity C	2,57%
Uniqa pojišťovna a.s.	Investiční program Equity	2,27%

Zdroj: Bonnet.cz, s.r.o.

V následujícím přehledu jsou uvedeny předpokládané kapitálové hodnoty na konci pojištění, tedy při dožití, při minimální pojistné ochraně. Ta se odvíjí od minimálně možných pojistných částek, na které jsou pojišťovny ochotny klienta

pojistit. Komparace také již nebude zahrnovat obě pohlaví a bude zohledňovat faktor nákladovosti, který zásadně ovlivňuje zhodnocení vložených prostředků.

Zvolené parametry:

Věk: 20, 30, 40 let

Pohlaví: muž

Měsíční pojistné: 1 000 Kč

Pojistná částka v případě smrti: minimální možná pojistná částka

Doba trvání smlouvy do: 60 let

Předpokládané zhodnocení: 7 %

Tabulka 20.: Předpokládaná kapitálová hodnota při minimální pojistné ochraně

Pojišťovna	Věk	Pohlaví	Minimální pojistná částka (Kč)	Kapitálová hodnota na konci pojištění (Kč)
Pojišťovna České spořitelny a.s.	20	muž	10 000	1 362 844
	30			716 545
	40			336 031
Kooperativa pojišťovna a.s.	20	muž	10 000	1 274 417
	30			681 155
	40			334 271
Generali Pojišťovna a.s.	20	muž	2 000	1 129 192
	30			642 230
	40			328 590
Uniqa pojišťovna a.s.	20	muž	30 000	1 319 054
	30			707 546
	40			352 109

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů společnosti Bonnet.cz, s.r.o.

Hodnoty v tabulce opět představují předpokládanou kapitálovou hodnotou na konci pojištění při shodné hrubé výnosnosti podkladových aktiv na úrovni 7 % bez nastavení krytí rizika smrti, respektive nastavení nejméně možných pojistných částek na toto riziko. Na první pohled je z údajů patrný strmý pokles kapitálové hodnoty vzhledem k věku pojištěného. Tento fakt ovlivňuje zejména délka pojištění, v tomto případě tedy délka spoření, na které je smlouva sjednána. Věk pojištěného ovlivňuje

kapitálovou hodnotu ještě z hlediska minimálních pojistných částek na smrt, kdy celé placené pojistné není vynaloženo pouze na spořicí složku, ale část je vyčleněna na složku rizikovou. Jak velká část to bude, ovlivňuje právě daný věk. Již tento fakt podporuje tvrzení, že není vhodné investičního životního pojištění využívat čistě k tvorbě kapitálové hodnoty. Dle výsledků z tabulky dosahuje v rámci srovnávacího modelového příkladu muž 40 let nejvyššího zhodnocení pojišťovna Uniqa, za níž se s druhým nejvyšším zhodnocením zařadila Pojišťovna České spořitelny. Třetího nejvyššího zhodnocení dosáhla pojišťovna Kooperativa. Nejnižší zhodnocenou částku na konci pojištění nabídla společnost Generali. Z přehledu lze také pozorovat, jak se s různou délkou pojistné doby prohlubují mezi jednotlivými pojišťovnami rozdíly ve výši konečné kapitálové hodnoty. Srovnávat samostatně pojistnou ochranu na riziko smrti nyní z hlediska její zanedbatelnosti a doby, na kterou je pojištění sjednáno žádný význam. Modelace jsou sestaveny výhradně pro účely zjištění, jakého zhodnocení lze, po zohlednění všech nákladových složek, v rámci srovnávaných pojišťoven dosáhnout.

V následující části práce bude uvedena kapitálová hodnota na konci pojištění, tedy při dožití, při zahrnutí pojistné ochrany pro případ úmrtí. Je zde opět uvažováno s modelacemi pro obě pohlaví, kdy je zajímavé posoudit vliv tohoto atributu na celkovou kapitálovou hodnotu na konci pojištění.

Zvolené parametry:

Věk: 20, 30 let

Pohlaví: muž i žena

Měsíční pojistné: 1 000 Kč

Pojistná částka v případě smrti: dle věku 1 mil. a 2 mil. Kč

Doba trvání smlouvy do: 60 let

Předpokládané zhodnocení: 7 %

Tabulka 21.: Předpokládaná kapitálová hodnota při zahrnutí pojistné ochrany

Pojišťovna	Pohlaví	Věk	Pojistná částka pro případ smrti (Kč)	Kapitálová hodnota na konci pojištění (Kč)
Pojišťovna České spořitelny a.s.	muž	30	2 000 000	307 934
		40	1 000 000	171 291
	žena	30	2 000 000	536 156
		40	1 000 000	261 032
Kooperativa pojišťovna a.s.	muž	30	2 000 000	0
		40	1 000 000	77 540
	žena	30	2 000 000	373 784
		40	1 000 000	219 400
Generali Pojišťovna a.s.	muž	30	2 000 000	nelze
		40	1 000 000	131 263
	žena	30	2 000 000	443 478
		40	1 000 000	245 720
Uniqa pojišťovna a.s.	muž	30	2 000 000	197 757
		40	1 000 000	142 537
	žena	30	2 000 000	484 322
		40	1 000 000	262 134

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů společnosti Bonnet.cz, s.r.o.

Hodnoty v tabulce opět představují předpokládanou kapitálovou hodnotou na konci pojištění při shodné hrubé výnosnosti podkladových aktiv na úrovni 7 % a nastavené pojistné částce pro případ krytí rizika smrti, což kapitálovou hodnotu na konci pojištění značně ovlivňuje. Výše pojistné částky je důležitým aspektem. Obecně platí, že by měla činit dvou až pětinasobek ročního příjmu pojistníka. To se týká zejména hlavního živitele rodiny. V případě krytí úvěru by měla dosahovat alespoň jeho výše. Na těchto modelacích lze pozorovat, že Generali nedokáže u muže 30 let zajistit danou pojistnou částku na 2 mil. Kč za tisíc korun měsíčně. Nejvýhodněji ze srovnání vychází produkt Flexi od Pojišťovny České spořitelny. Druhé nejvyšší výnosnosti dosáhla pojišťovna Uniqa, přičemž rozdíl mezi prvními pojišťovnami v kapitálové hodnotě na konci pojištění je bezmála 29 tis. Kč. Výrazně nejnižší hodnoty na konci pojištění v kategorii muž 40 dosáhla Kooperativa, a to částkou 77,5 tis. Kč. Při krytí rizika smrti u muže 30, Kooperativa vykazuje nulovou kapitálovou hodnotu. Znamená to, že po zajištění muže v tomto věku na pojistnou částku 2 mil. Kč již nezbyl dostatek prostředků k jejich zhodnocení. Také v kategorii žen dosáhla Kooperativa

nejhorších výsledků ze sledovaných společností. Obecně si lze u žen povšimnout znatelně lepších zhodnocení na konci pojistné doby. Je to dáno výhodnějšími rizikovými sazbami, kdy je větší část zaplaceného pojistného vydána na spoření. Tato diference však pomine s nastavením jednotných rizikových sazeb.

Tabulka 22.: Modelace kapitálové hodnoty bez zahrnutí celkové nákladovosti

Pojišťovna	Věk	Pohlaví	Minimální pojistná částka (Kč)	Kapitálová hodnota na konci pojištění (Kč)
Pojišťovna České spořitelny a.s.	20	muž	10 000	1 993 000
	30			932 377
	40			393 536
Kooperativa pojišťovna a.s.	20	muž	10 000	2 135 463
	30			981 141
	40			420 300
Generali Pojišťovna a.s.	20	muž	2 000	2 084 327
	30			985 441
	40			427 343
Uniqa pojišťovna a.s.	20	muž	30 000	2 096 889
	30			978 697
	40			432 451

Zdroj: vlastní zpracování

Údaje doplňují výsledky analýzy uvedené v tabulce č. 20. Představují informaci, která by byla klientovi předložena, při nastavení shodných parametrů jako v uvedené analýze. Jedná se tedy o údaje vyplývající z modelací prostřednictvím pojistných kalkulatorů, kde nejsou zohledněny celkové náklady, které na produkt dopadají. Na základě tohoto přehledu nebude již určováno pořadí pojišťoven, dle kapitálového výnosu. Dané modelace slouží zejména k potvrzení předpokladu, že investiční životní pojištění je značně nákladové a je nevhodné ho sjednávat za účelem zhodnocení vložených prostředků. Na investiční životní pojištění by mělo být nahlíženo jako na produkt, který vedle pojistné ochrany, jako hlavního účelu, nabízí možnost kapitálového zhodnocení.

6.4.4 Modelové příklady pro konkrétní životní situace

V těchto modelových příkladech nebude na investiční životní pojištění nahlíženo jako na investiční prostředek, ale na nástroj kryjící rizika jak by tomu vzhledem k jeho povaze a nákladovosti mělo být. Modelovány budou situace v kontextu jednotlivce/rodina. Doplněné budou o vhodná připojištění, která se vážou k dané životní situaci klienta. Modelace byly konzultovány s finančními poradci a na základě získaných informací navrženy konkrétní parametry, vhodné pro srovnání.

Jako první je uvažován příklad mladého člověka – „absolventa“, který potřebuje zajistit základní životní rizika, spojené s úrazovým připojištěním. Není zatím v situaci, kdy by potřeboval zabezpečit rodinu, či své blízké. Pohlaví bylo, vzhledem k brzké unifikaci, zvoleno jednotné pro všechny modelace.

Zvolené parametry:

Věk: 27 let

Pohlaví: muž

Riziková skupina: 1 (nejméně riziková)

Pojistná částka v případě smrti: 100 000 Kč

Trvalé následky úrazu: 1 000 000 Kč

Pojištění denního odškodného – úraz: 300 Kč

Doba trvání smlouvy do: 60 let

Předpokládané zhodnocení: 5 %

Tabulka 23.: Výše měsíčního pojistného při modelovém příkladu „absolvent“

Pojišťovna	Pojištění v rámci smlouvy	Pojistné (Kč)	Pojistné celkem (Kč)
Pojišťovna České spořitelny a.s.	pro případ smrti	29	438
	trvalé následky úrazu	134	
	úraz - denní odškodné	170	
Kooperativa pojišťovna a.s.	pro případ smrti	18	510
	trvalé následky úrazu	200	
	úraz - denní odškodné	195	
Generali Pojišťovna a.s.	pro případ smrti	43	630
	trvalé následky úrazu	550	
	úraz - denní odškodné		
Uniqa pojišťovna a.s.	pro případ smrti	70	368
	trvalé následky úrazu	151	
	úraz - denní odškodné	120	

Zdroj: vlastní zpracování

V rámci tohoto modelového příkladu vychází cenově nejlépe pojišťovna Uniqa s výší měsíčního pojistného 368 Kč. Nejhůře, pokud budeme porovnávat výši měsíčního pojistného, se umístila pojišťovna Generali. Cenu nelze posuzovat samostatně, ale v kontextu se službami a servisem, který pojišťovny nabízí. Vysoká cena u produktu od Generali je dána především tím, že umísťuje větší část prostředků na spoření. V případě dožití nabízí tak v pojistné smlouvě kapitálovou hodnotu ve výši 102 853 Kč. Cena pojištění – 630 Kč je navíc uvedena až po slevě, z původních 734 Kč. Pro porovnání, Pojišťovna České spořitelny vyčíslila hodnotu na konci pojištění na 27 501 Kč, Uniqa – 27 720 Kč, Kooperativa udává kapitálovou hodnotu nulovou. Na tento faktor lze ale také nahlížet s vědomím, že 33 let do konce pojistné smlouvy je dlouhá doba, během níž se bude životní situace měnit a s tím by se mělo modifikovat také ono životní pojištění – výše plnění, pojistného, další možná připojištění, atd. Proto jsou kapitálové hodnoty uváděny pouze pro doplnění a nejsou srovnávány. Investiční životní pojištění toto je flexibilní a umožňuje a v rámci něj lze v jedné smlouvě připojistit další osoby, čehož se bude týkat následující modelace. Výše předpokládané konečné kapitálové hodnoty v tak dlouhém časovém horizontu mne tedy nyní, jako potenciálního klienta, nezajímá. Je třeba rovněž přihlídnout na fakt, že neexistuje její garance. V neposlední řadě svou roli hraje omezená finanční situace.

Následující modelová situace nese pojmenování „rodina“ a je v kontrastu s „absolventem“. Zahrnuje již více pojištěných osob v rámci jedné smlouvy a vzhledem k nutnosti vyššího pojistného krytí, je navýšena pojistná částka vyplacená v případě smrti. Bylo uvažováno s krytím např. hypotečního úvěru, proto je třeba pojistnou částku dle toho nastavit. V rámci pojistné smlouvy je navíc připojištěna manželka a dvě děti.

Zvolené parametry:

Věk – hlavní pojištěný: 32, manželka: 27, děti: 3 a 2 roky

Pohlaví – muž i žena

Riziková skupina: 1 (nejméně riziková)

Pojistná částka v případě smrti – hlavní pojištěný: 1 000 000 Kč, manželka: 500 000 Kč

Trvalé následky úrazu: 1 000 000 Kč – ve všech případech

Pojištění denního odškodného – úraz: 300 Kč – ve všech případech

Doba trvání smlouvy do: 60 let (hlavní pojištěný)

Předpokládané zhodnocení: 5 %

Tabulka 24.: Výše měsíčního pojistného při modelovém případě „rodina“

Pojišťovna	Pojištění v rámci smlouvy	Pojistné celkem (Kč)
Pojišťovna České spořitelny a.s.	pro případ smrti	1512
	trvalé následky úrazu	
	úraz - denní odškodné	
Kooperativa pojišťovna a.s.	pro případ smrti	2040
	trvalé následky úrazu	
	úraz - denní odškodné	
Generali Pojišťovna a.s.	pro případ smrti	2174
	trvalé následky úrazu	
	úraz - denní odškodné	
Uniqa pojišťovna a.s.	pro případ smrti	1430
	trvalé následky úrazu	
	úraz - denní odškodné	

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků lze vyčíst, že pořadí pojišťoven zůstalo nezměněno. Nejlevnější produkt je opět z nabídky od pojišťovny Uniqa. Naopak jako zbytečně drahý produkt se ukázala pojišťovna Generali, která při kalkulaci umisťuje prostředky na spořicí účet, aniž by to klient vyžadoval. Dosahuje tak líbivějších modelových zhodnocení, které však, z důvodů zmíněných v předchozí modelaci, nepředstavují důležité hodnotící kritérium. Kooperativa se rovněž vyznačuje vyšším pojistným. V jejím případě ale není kapitálová hodnota generována žádná. V rámci celé analýzy se jako vhodné jeví produkty od Uniqa a Pojišťovny České spořitelny, přičemž z celkového hlediska byla ze srovnávaných společností nejlepší pojišťovna Uniqa.

7 Diskuse

Předpoklad nižšího podílu životního pojištění na celkově předepsaném pojistném se na základě zkoumání statistických dat z tuzemských a zahraničních zdrojů potvrdil. Toto poukazuje na fakt, že Češi jsou zaměřeni spíše materiálně. V rámci odvětví životního pojištění je tedy pozorovatelná jistá podpojištěnost oproti pojištění neživotnímu. Rostoucí trend životního pojištění je však velice dobře patrný, a to i v době hospodářské krize, kdy v zemích Evropské unie docházelo v oblasti životního pojištění k výraznému propadu. Výsledek životního pojištění v daných letech byl ovlivněn zejména pokračujícím růstem pojištění spojeného s investičním fondem.

V odvětví neživotního pojištění lze od roku 2008 pozorovat na hrubém předepsaném pojistném určitou stagnaci a to na 80 mld. Kč. Tato situace je zapříčiněna již zmíněnou ekonomickou krizí, která se mimo jiné negativně podepisovala na trhu s automobily a s tím souvisejícím povinným ručením a havarijním pojištěním. Negativní situace na trzích se na neživotním sektoru podobným způsobem podepsala také v dalších případech majetkového pojištění.

V oblasti životního pojištění jsou vývojové tendence daleko výraznější. K významnému nárůstu došlo mezi lety 2006 a 2007. V té době životní pojištění vzrostlo o 14,2 %. Ještě výraznější nárůst v podobě 19,2 % následoval mezi lety 2009 a 2010. Ze čtvrtletních výsledků může být pokračující růst životní oblasti pojištění očekáván. Se západními zeměmi Evropské unie se nemůžeme v tomto ohledu měřit, ovšem další takový vývoj by byl pro pojistný trh ČR velice příznivý.

Přejdeme k tématu investičního životního pojištění. Při analýzách tohoto produktu vybraných pojišťoven bylo potvrzeno, že kapitálová hodnota vyplácena u investičního životního pojištění na konci pojistné doby je skutečně ovlivňována rizikovými sazbami diferencovanými dle pohlaví. Důvod je prostý. Pojistné sazby, ze kterých je rizikové pojistné počítáno, jsou stanovovány na základě úmrtnostních tabulek. Některé pojišťovny vycházejí přímo z nich, avšak většina si tyto sazby dále upravuje dle svých statistik. Výše rizikových sazeb se stanoví jako součin příslušné pojistné sazby

odpovídající věku pojištěného a rozdílu sjednané pojistné částky a hodnoty investice snížené o případný akumulovaný dluh.

To, co bylo řečeno výše, jednoduše znamená, že rizikové sazby neboli jakási cena pojistného, vychází z úmrtnostních tabulek, které jsou zatím stále ještě vzhledem k pohlaví rozlišovány. Abychom to uvedli na pravou míru. Úmrtnostní tabulky budou tento fakt diferencovat neustále, avšak pojišťovny mají od letošního prosince za povinnost tyto rozdíly smazat a rizikové sazby unifikovat. Pro ženy bude podle odborníků toto Bruselské rozhodnutí znamenat až 80 % zdražení pojistného. Abychom dořešili započatou problematiku, je nutné si uvědomit, že u investičního životního pojištění jde část pojistného na rizika a část na spoření. Jelikož jsou zatím ženy stále zvýhodněny, což vyplývá z jejich úmrtnostních statistik, jsou také pro pojišťovny méně rizikovými klienty a ty jim to oplácí levnějšími pojistnými sazbami. Jestliže je potom ze zaplaceného pojistného vynaloženo méně prostředků na rizikovou část, může jich být tím víc alokováno do části spořicí. A to je důvod proč ženy, za jinak stejných podmínek, dosahují vyšší kapitálové hodnoty na konci pojištění.

Přístupme k poslední stanovené hypotéze. V rámci analýzy produktů byla snaha o prokázání tvrzení o nevhodnosti využití investičního životního pojištění jakožto nástroje čistě pro zhodnocení finančních prostředků. V analýze se této problematice týkají v podstatě dvě tabulky. Jedna z nich udává kapitálovou hodnotu na konci pojištění s minimálním krytím rizika. To znamená, že drtivá většina pojistného by měla připadat na spořicí složku a během let se zhodnocovat. Důležité je, že v této tabulce jsou hodnoty očištěny o všechny náklady s investičním pojištěním spojenými. V tomto případě se tedy jedná o věrný obraz toho, jakou hodnotu klient v rámci daného produktu, při daných parametrech skutečně na konci obdrží.

Na straně druhé zde máme modelace v obdobné tabulce, avšak s tím rozdílem, že se jedná o kapitálové hodnoty, tak jak je při předpokládaném zhodnocení nabídky pojistné kalkulátory a tak jak by při sjednávání byly nabídnuty klientovi. Při pohledu na statistické rozdíly (v případě věku 20 téměř milionové) získáváme představu o tom, jakou má při investování prostřednictvím pojišťoven a jejich IŽP nákladovost podobu.

8 Závěr

Nabídkové portfolio pojišťoven na tuzemském trhu je dostatečně široké na to, aby pokrylo potřeby a přání jejich potenciálních klientů. Přesto řada lidí nevidí potřebu mít životní pojištění sjednáno, což se v České republice oproti ostatním evropským zemím stále projevuje výrazně nižším podílem životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném oproti zemím Evropské unie. Analýza pojistného trhu České republiky a Evropské unie tedy podtrhla tvrzení týkající se jisté podpojištěnosti v oblasti životního pojištění České republiky. Podíly životního a neživotního pojištění v České republice ukazují, že jsou její obyvatelé zaměřeni více materiálně. Přesto se v posledních letech růst hrubého předepsaného pojistného v neživotní sféře zastavil. Stagnaci neživotního pojištění si lze dílem vysvětlovat zvyšujícím se zájmem o pojištění životní, což způsobuje pozvolné přibližování se trendu, který je pozorovatelný v rámci zemí Evropské unie. Lze i nadále očekávat snižující se rozdíl mezi těmito oblastmi pojištění. Zejména v západních zemích EU má životní pojištění svou tradici a dosahuje v průměru 59% podíl, což značí vyspělost pojistného trhu. Z rostoucího podílu životního pojištění na celkově předepsaném pojistném ČR lze však konstatovat, že se Česká republika evropskému standardu přibližuje.

V komparaci pojistných produktů investičního životního pojištění je pozornost zaměřena na srovnání hlavního krytí daných programů. Analýza hlavního krytí se zabývá krytím rizika smrti/dožití a investiční složkou pojistných produktů. Pro potřeby srovnání pojistných produktů byly vymezeny jednotné parametry. Jednotlivé modelové příklady se z těchto parametrů odvíjejí. Vzorovým modelovým příkladem, na kterém bude stanovena výhodnost jednotlivých pojišťoven, je muž 40 let. Důvodem proč není vhodné srovnávat výsledky v kontextu muž - žena je brzké sjednocení rizikových sazeb obou pohlaví. V rámci analýzy maximální možné pojistné částky na krytí rizika smrti, tedy výše pojistné částky, na kterou je pojišťovna při daných parametrech ochotna klienta pojistit, se jako první umístila pojišťovna Uniqa. Svými výsledky překonala všechny společnosti ve všech věkových kategoriích a dokonce i pohlaví. Za ní se umístila pojišťovna Kooperativa. Výsledky vypovídají o značných rozdílech, které v tomto ohledu mezi pojišťovnami existují. Pojištění by především

mělo krytí rizika, která klientovi hrozí a pomoci zajistit rodinu v případě nenadálé ztráty živitele, proto je tento faktor velmi významný. V ohledu srovnání rizikových sazeb za krytí rizika smrti se nejlépe umístila Pojišťovna České spořitelny následovaná Generali. Na rizikové sazby je možné pohlížet jako na jakousi cenu pojistného. Z toho vyplývá, že nižší hodnota je pro klienta výhodnější. U produktu Uniqa - Finmax lze navíc získat dividendu, z rozdílu skutečné úmrtnosti a rizikovými sazbami. Tato dividendu představuje podíl, závazně klientovi vyplácený z lepšího výsledku životního pojištění Uniqa ve srovnání se statistickými projekcemi. Z hlediska zachování srovnatelnosti není s rizikovou dividendou v analýze počítáno. Následující analýza se týkala investiční části a zaměřena byla tedy přímo na výši kapitálové hodnoty na konci pojištění při minimální pojistné ochraně, kterou lze u dané pojišťovny nastavit. Pojistné je tak z části vynaloženo na rizikovou složku a o to méně prostředků je zhodnocováno. Již tento fakt podporuje tvrzení, že není vhodné investičního životního pojištění využívat jako investičního nástroje. V tomto ohledu byla opět první s nejvyšší kapitálovou hodnotou při daných parametrech pojišťovna Uniqa. Jako druhá se umístila Pojišťovna České spořitelny. Třetího nejvyššího zhodnocení dosáhla pojišťovna Kooperativa. Nejnižší zhodnocenou částku na konci pojištění nabídla společnost Generali. V další fázi probíhalo porovnání produktů opět dle výše kapitálové hodnoty na konci pojištění, ale tentokrát při zahrnutí pojistné ochrany pro případ úmrtí. Výše pojistné částky je důležitým aspektem. Obecně platí, že by měla činit dvou, až pětinasobek ročního příjmu pojistníka. V tomto případě si nejlépe vedla Pojišťovna České spořitelny s Uniquou jako druhou v pořadí.

Závěrečné modelace byly sestaveny na konkrétní životní situaci. Z celkového hlediska si nejlépe vedla pojišťovna Uniqa, která se také při modelacích, zaměřených výhradně na krytí rizika smrti s úrazovým připojištěním, v kontextu jednotlivců/rodina ukázala jako nejvhodnější produkt. Analyzováním pojistných produktů způsobem použitým v diplomové práci lze v jistém ohledu vybrat nejlepší produkt. Avšak ani analýzou všech pojistných produktů investičního životního pojištění není možné vytvořit jejich hierarchii od nejlepšího po nejhorší, nebo označit jeden jediný za nejlepší na trhu. Nastavení parametrů produktu je v praxi u každého klienta vždy velice individuální

9 Summary

Portfolios of insurance companies on domestic market is wide enough to cover needs and wishes of potential clients. Regardless of this, many people don't see the need to have life insurance, which manifests in sharply lower share of life insurance in overall written premium in Czech Republic against rest of European Union. Shares of life insurance and non-life insurance in Czech republic indicates, that Czechs are focused more materially than the rest of European Union countries. Reason, for one thing is often underestimating risks connected with activities of given subject, and also some indiscretion in determining risk priorities. Life insurance has tradition particularly in western countries of EU, and reaches average share 59%, that points to adulthood of insurance market. Analysis of insurance market in Czech Republic and European Union confirmed hypothesis regarding certain under insurance of Czech Republic in life insurance area. From growing share of life insurance on overall written premium in Czech Republic we can observe, that Czech Republic is approaching European standard.

Goal of other part of thesis was to analyze selected products of investment life insurances offered by Insurance companies in Czech Republic and to compare those products by using model examples. Considering comparison of investment life insurances of selected companies, results were compared on model example – male, 40 years old, monthly insurance 1000 CZK, insurance term to 60 years. Said example is used as median for comparison. Other modeled variants are used to illustrate issue. Another reason why not to compare results in context male / female is coming unification of risks rates for both sexes. Comparison of maximal possible death benefit for given parameters was clearly won in both cases by Uniqa. Second best insurance company in this aspect was Kooperativa. In comparison of risks rates for risk of death was on first place Pojišťovna České Spořitelny, followed by Generali. Next comparison was for amount of capital value at the end of insurance term, with minimal possible insurance coverage, that could be set by insurance company. In this aspect was again first Uniqa with Pojišťovna České spořitelny on second place. There weren't big differences in this comparison results. Last comparison was again focused on amount

of capital value at the end of insurance term, but taking risk of death coverage in consideration. Pojišťovna České spořitelny was in first place followed by Uniqa. It can be stated, that from overall perspective Uniqa was the best insurance company in comparison. Uniqa was most suitable product even in tests focused only on death and injury coverage in context of individual / family. However, we can't determine best product by product analyses unambiguously. Setting of product parameters is highly individual.

10 Přehled použité literatury

Bonnet.cz s.r.o. [online]. [cit. 2012-7-20]. Dostupné z WWW:
<<http://www.primafinance.cz/>>

CIPRA, T. *Pojistná matematika*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86929-11-6.

CIPRA, T. *Praktický průvodce finanční a pojistnou matematikou*. Praha: Ekopress, 2005. ISBN 80-86119-91-2.

ČEJKOVÁ, V. *Pojistný trh*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0137-5.

ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S. *Pojišťovnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 129 s. ISBN 80-210-3990-6.

ČERNOHORSKÝ, J., TEPLÝ, P. *Základy financí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

Český statistický úřad [online]. [cit. 2012-7-8]. Ekonomické výsledky v odvětví finančního zprostředkování. Dostupné z WWW:<http://www.czso.cz/csu/2012edicniplana.nsf/publ/9405-12-q1_2012>

Česká asociace pojišťoven [online]. [cit. 2012-6-05]. Právní předpisy - ČR. Dostupné z WWW: <http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+pr%C3%A1vn%C3%AD+p%C5%99edpisy+%C4%8CR>.

Česká asociace pojišťoven [online]. [cit. 2012-5-18]. Slovník pojmů. Dostupné z WWW: <<http://www.cap.cz/List.aspx?item=Slovn%C3%ADk+poj%C5%AF&view=pro+web+Slovn%C3%ADk+poj%C5%AF>>.

Česká asociace pojišťoven [online]. [cit. 2012-5-05]. Účastníci. Dostupné z WWW: <<http://www.cap.cz/Item.aspx?item=%c3%9a%c4%8dastn%c3%adci&typ=HTML>>.

DAŇHEL, J. a kol. *Pojistná teorie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-86946-00-2.

DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vyd. - přeprac. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-51-4.

Finance.cz [online]. [cit. 2012-6-18]. Dostupné z WWW:
<<http://www.finance.cz/pojisteni/osoby/zivotni-pojisteni/vyse-danove-uspory/>>.

Fonds professionell [online]. [cit. 2012-6-25]. ESPA Stock Europe-Active. Dostupné z WWW: <http://www.fondsprofessionell.at/fonds/fiap/singleview/fondsID/FU_100024266/fondsName/ESPA%2BStock%2BEurope-Active%2BEUR%2BA/>

Generali pojišťovna, a.s. [online]. [cit. 2012-5-10]. O Generali. Dostupné z WWW: <<http://www.generali.cz/stranky/o-general/>>.

HAVLASOVÁ, E. *Pojistná ochrana v případě trvalých následků nemoci nebo úrazu*. České Budějovice, 2011. Diplomová práce. JČU

HINDLS, R., HOLMAN, R., HRONOVÁ, S. a kol. *Ekonomický slovník*. 1. vyd. Praha: C. H. BECK, 2003. ISBN 80-7179-819-3.

HRADEC, M., KŘIVOHLÁVEK, V., ZÁRYBNICKÁ, J. *Pojištění a pojišťovnictví*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2005. ISBN 80-867-5448-0.

Industry profile: Life insurance in Europe [online]. [cit. 2012-7-15]. Datamonitor Europe, 2011. Dostupné z: <http://web.ebscohost.com/ehost/viewarticle?data=dGJyMPPp44rp2%2fdV0%2bnjisfk5Ie46bROta2uSbOk63nn5Kx95uXxjL6vrU6tqK5JsJa1Uq%2bnuEquls5lpOrweezp33vy3%2b2G59q7ULOqr0q2rLRQpOLfhuWz4Yuk2uBV4OrmPvLX5VW%2fxKR57LO0TbKpskmyr6R%2b7ejrefKz7nzk3POE6urjkPIA&hid=123>

Industry profile: Non - Life insurance in Europe [online]. [cit. 2012-7-15]. Datamonitor Europe, 2011. Dostupné z: <http://web.ebscohost.com/ehost/viewarticle?data=dGJyMPPp44rp2%2fdV0%2bnjisfk5Ie46bROta2uSbOk63nn5Kx95uXxjL6vrU6tqK5JsJa1Uq%2bnuEquls5lpOrweezp33vy3%2b2G59q7ULOqr0q2rLRQpOLfhuWz4Yuk2uBV4OrmPvLX5VW%2fxKR57LO0T7CmtUu0pqR%2b7ejrefKz7nzk3POE6urjkPIA&hid=123>

Kolektiv autorů z České asociace pojišťoven. *Životní pojištění*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0146-4.

Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group [online]. 2010 [cit. 2012-5-10]. Základní informace. Dostupné z WWW: <<http://www.koop.cz/o-nas/zakladni-informace/>>.

MARVAN, M., CHALOUPECKÝ, J. *Dějiny pojišťovnictví v Československu: 2. díl Dějiny pojišťovnictví v Československu (1918 - 1945)*. 1. vyd. Bratislava: Alfa Konti, 1993. ISBN 80-88739-01-2.

MARVAN, M., CHALOUPECKÝ, J. *Dějiny pojišťovnictví v Československu: 3. díl Dějiny pojišťovnictví v Československu (1945 - 1992)*. 1. vyd. Praha: Česká pojišťovna, 1997. ISBN 80-238-8592-8.

NEVORALOVÁ, L. *Historie v Českých zemích*. České Budějovice, 2002. Bakalářská práce. JČU

NESVAČILOVÁ, L. *Otevřené podílové fondy versus investiční životní pojištění*. České Budějovice, 2009. Diplomová práce. JČU

PAVLÍK, T. *Historie pojišťovnictví*. České Budějovice, 2009. Bakalářská práce. JČU

Peníze.cz [online]. [cit. 2012-6-25]. Dostupné z WWW:<<http://www.penize.cz/17483-radne-a-mimoradne-poplatky-u-izp>>

Pojistný obzor: Časopis českého pojišťovnictví. Praha: Pulso, 2009, č. 4. ISSN 0032-2393.

Pojišťovna ČS [online]. [cit. 2012-05-10]. Finanční skupina VIG. Dostupné z WWW: <<http://www.pojistovnacs.cz/o-nas/vig/>>.

ŠVEC, M. *Pojistné podvody*. Brno, 2012. Diplomová práce. VUT

Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví

Zákon č. 586/1992 Sb, o daních z příjmu.

11 Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek:

Tabulka 1.: Předepsané hrubé pojistné v ČR

Tabulka 2.: Meziroční tempo růstu hrubého předepsaného pojistného v ČR
v letech 2007 - 2010

Tabulka 3.: Předepsané hrubé pojistné v EU

Tabulka 4.: Meziroční tempo růstu hrubého předepsaného pojistného v EU
v letech 2007 - 2010

Tabulka 5.: Základní vlastnosti vybraných druhů životního pojištění

Tabulka 6.: Daňové úspory životního pojištění

Tabulka 7.: Přehled zpoplatnitelných úkonů

Tabulka 8.: Přehled pojišťoven dle smluvního předepsaného pojistného za rok 2011

Tabulka 9.: Pojišťovna České spořitelny - Flexi životní pojištění

Tabulka 10.: Kooperativa pojišťovna – Perspektiva (7BN)

Tabulka 11.: Generali – Genio

Tabulka 12.: Uniqa – Finmax

Tabulka 13.: Zhodnocení ESPA Stock Europe - Active

Tabulka 14.: Zhodnocení Conseq Active Invest

Tabulka 15.: Zhodnocení Euro Equities Opp. C

Tabulka 16.: Zhodnocení programu Equity

Tabulka 17.: Přehled maximálních pojistných částek jednotlivých pojišťoven

Tabulka 18.: Přehled rizikových sazeb jednotlivých pojišťoven

Tabulka 19.: Investiční portfolia a jejich nákladovost

Tabulka 20.: Předpokládaná kapitálová hodnota při minimální pojistné ochraně

Tabulka 21.: Předpokládaná kapitálová hodnota při zahrnutí pojistné ochrany

Tabulka 22.: Modelace kapitálové hodnoty bez zahrnutí celkové nákladovosti

Tabulka 23.: Výše měsíčního pojistného při modelovém příkladu „absolvent“

Tabulka 24.: Výše měsíčního pojistného při modelovém případě „rodina“

Seznam grafů:

Graf 1.: Hrubé předepsané pojistné v ČR v letech 2006 – 2010

Graf 2.: Podíl životního a neživotního pojištění na celkově předepsaném pojistném v ČR v letech 2006 – 2010.

Graf 3.: Hrubé předepsané pojistné v EU v letech 2006 – 2010

Graf 4.: Podíl životního a neživotního pojištění na celkově předepsaném pojistném v EU v letech 2006 – 2010.

Graf 5.: Výkonnost ESPA Stock Europe – Active

Graf 6.: Výkonnost Conseq Active Invest Dynamické portfolio

Graf 7.: Výkonnost Euro Equities Opportunity C

Graf 8.: Výkonnost Investičního programu Equity